

ÍNDEX

0. INTRODUCCIÓ

1. PRESENTACIÓ DEL MUNICIPI

2. ORGANITZACIÓ I GESTIÓ MUNICIPAL

3. USOS DEL SÒL I PLANEJAMENT TERRITORIAL I URBANÍSTIC

4. SISTEMES NATURALS

4.1. Caracterització del paisatge

4.2. Figures de protecció en espais naturals

4.3. Connectivitat biològica del territori

4.4. Gestió dels sistemes agrícola, forestal i hidrològic

4.5. Riscos naturals

5. MOBILITAT

6. INCIDÈNCIA DE LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES

7. MODELS DE COMPORTAMENT SOCIAL

8. VECTORS AMBIENTALS

8.1. FLUX D'AIGUA

8.2. FLUX DE RESIDUS

8.3. FLUXOS D'ENERGIA

8.4. FLUXOS ATMOSFÈRICS

8.5. CONTAMINACIÓ ACÚSTICA

9. ANNEX: PLÀNOLS

4. Sistemes naturals

4.1. Caracterització del paisatge

En els següents apartats es fa una descripció de les diferents unitats paisatgístiques que integren el municipi de Gavà, dels principals elements naturals que l'integren i el caracteritzen, com és la vegetació i flora de la zona i la fauna, del sistema agrari i ramader i del litoral.

Tal com s'ha descrit anteriorment, Gavà és un municipi heterogeni tant pel què fa a les característiques del seu entorn físic com per l'ús que se'n fa del sòl. Així doncs, si s'observa el territori de nord a sud, a grans trets, es poden diferenciar quatre unitats:

▣ **Terreny forestal:** representa la major extensió del terme municipal, ocupant un 56% del territori i agruparia les cobertes de bosc clar, bosc dens, matollars i prats. La principal extensió es localitza al N-NW de Gavà tot i que també hi ha petites franges a la línia de costa.

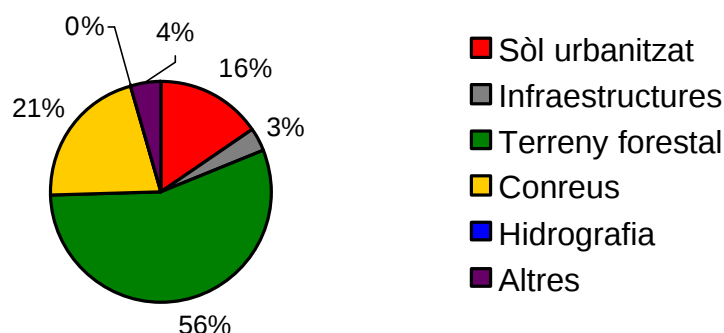
▣ **Paisatge urbà:** unitat més o menys compacte que inclou el nucli urbà, la zona industrial i les diferents urbanitzacions al nord-oest del nucli urbà tot i que la zona de Gavà Mar es troba a la línia de costa. Aquesta superfície ocupa un 16% aproximadament del municipi.

▣ **Terres de cultiu :** la major part de les terres de cultiu es troben concentrades en la meitat sud del municipi. També hi ha terrenys agrícoles disseminats al W i NW del nucli urbà. Aquestes terres representen aproximadament el 21% del territori.

▣ **Platja:** es troba en zona urbana, ocupant una franja de 3.730 m de longitud, amb una amplada mitja de 39 m que va de SW-NE del municipi, entre Castelldefels i Viladecans.

En la següent figura es mostra quina és la distribució dels usos del sòl al municipi de Gavà.

Figura 1: Usos del sòl de Gavà

Font dades del satèl·lit Landsat 2000. ICC i DEPLAN, S.L.

4.1.1. Unitats paisatgístiques

En aquest apartat es fa una descripció de les diferents unitats paisatgístiques presents a Gavà, de nord a sud, diferenciant entre el que seria el massís del Garraf, el piemont, és a dir, l'àrea ubicada al peu del massís, el delta del Llobregat i el mar.

4.1.1.2. El massís del Garraf

El massís del Garraf, i concretament l'àrea del massís que pertany a Gavà, es caracteritza per la seva heterogeneïtat paisatgística, principalment deguda a la diversitat litològica, la qual condiciona l'orografia, i donarà lloc a diferents tipus de sòl en funció de la roca mare, i la vegetació que s'hi desenvolupa. Un altre aspecte que condiciona el tipus de vegetació, és el fet que a Gavà s'hi troba la divisòria entre dues unitats bioclimàtiques: el bioclima mediterrani marítim subhumit i el bioclima mediterrani subàrid. Altrament, el massís, alberga la conca de recepció dels diferents cursos hídrics que travessen el municipi.

A Gavà conflueixen, a grans trets, tres tipus de roca (calcàries, gresos i pissarres) que donen una coloració característica al massís i permeten parlar dels tres colors del Garraf: blanc, roig i negre, respectivament.

✂✂ **Garraf Blanc**, està localitzat a la franja oest de Gavà i és la coloració més abundant del massís. El paisatge del Garraf blanc es caracteritza principalment pel modelat càrstic originat per l'acció erosiva de l'aigua sobre la roca calcària. En el Garraf Blanc, no s'hi troben sòls desenvolupats i la màquia de garric i margalló, comunitat adaptada a l'absència d'aigua, és la vegetació potencial d'aquesta zona.

✂✂ **Garraf Roig**, està representat majoritàriament a l'entorn dels cingles d'Eramprunyà i del roc del Migdia i es caracteritza per la tonalitat rogenca dels conglomerats i gresos i per donar lloc a paisatges en forma d'espadats, marcats per una forta verticalitat. En el Garraf Roig, els sòls són poc profunds, pobres en calç i rics en silici i s'hi troben espècies vegetals adaptades a les exigències del medi, com la màquia de bruc i arboç.

✂✂ **El Garraf Negre** es caracteritza per la presència de pissarres, fil·lites i esquists, els quals donen una coloració fosca a la zona, i pel relleu suau d'aquesta unitat tal com s'observa a la serra de les Ferreres. Els sòls del Garraf Negre són els més diversificats i sobre aquests, s'hi desenvolupen les pinedes de pi blanc; espècie de creixement ràpid adaptada als incendis i que a més afavoreix l'extensió del foc.

El piemont comprèn el tram, entre el peu del massís i la plana deltaica, format per materials quaternaris dipositats pels cursos fluvials i integra el nucli urbà de Gavà, part de la zona industrial i algunes de les principals infraestructures viàries com és la C-245, la via del tren i la C-32. És la zona més humanitzada i per tant està sotmesa a un seguit de pressions pel què fa al desenvolupament econòmic, d'infraestructures i urbanístic i per tant fa la funció de barrera entre les unitats paisatgístiques menys antropitzades de Gavà, el Garraf Blanc, Roig i Negre i el delta.

El piemont és creuat per totes les rieres i torrents de Gavà per anar a desembocar a altres cursos fluvials, a l'estany de la Murtra o bé directament al mar.

Els conreus de secà encara existents a Gavà, ja que es troben en regressió, es localitzen al piemont. La importància paisatgística de certs cultius de secà, com els camps de garrofers, recau en el fet de ser un tret característic del territori.

4.1.1.3. El delta del Llobregat

La plana deltaica, situada a l'extrem occidental del delta del Llobregat, es caracteritza per tractar-se d'una zona de paisatge en mosaic, formada per diferents zones diferenciades paisatgísticament:

✂✂ La **zona agrícola** de Gavà es caracteritza per estar formada per parcel·les de petit tamany. La varietat de cultius, majoritàriament de regadiu, és important i contribueix a incrementar la diversitat d'espais de la zona, afavorint així la biodiversitat.

✂✂ La **zona litoral**: A l'oest de la desembocadura de la riera dels Canyars i a uns metres a l'est d'aquesta, s'hi troben els principals sistemes dunars que encara avui es troben a Gavà, concretament a dreta i esquerra de l'avinguda del Mar. Ambdues zones presenten dunes ben desenvolupades que permeten diferenciar les principals parts característiques d'un sistema dunar.

Els sistemes dunars estan separats de la pineda per un passeig marítim i per altra banda, s'han construït unes passarel·les de fusta que creuen transversalment i longitudinalment les dunes, les quals estan ubicades estratègicament per tal de reconduir el visitant. (veure apartat 6.1.1.3 d'activitats). La urbanització de Gavà Mar està construïda sobre el sistema dunar, des de Castelldefels fins a Viladecans, i està creuada per la C-31 (autovia de Castelldefels). S'hi distingeixen les següents parts:

?? La duna: La vessant de la duna sotmesa a l'acció del vent es troba a menys d'1,5 m de la línia de màxima marea. Les plantes han d'estar adaptades al vent i al moviment de les partícules de sorra que es veuen afectades per aquest agent atmosfèric i per tant han de disposar de sistemes que els permeti estar ben fixades a la sorra.

A la part alta de les dunes hi creixen plantes adaptades a condicions de deshidratació i a elevades temperatures.

?? La reraduna: En canviar les condicions, la vegetació també varia. Hi creixen fongs, molses i flors com el lliri de mar, entre d'altres. Els matolls que creixen en aquesta zona adopten formes semiesfèriques, que oposen menys resistència al vent i gaudeixen d'uns paràmetres físics diferents als de l'entorn. Aquesta estructura, el pulvínul és una altra adaptació al medi.

✂✂ La **pineda i les depressions**: La pineda de pi pinyoner, fou replantada a principis del segle XX per tal de fixar les dunes i així protegir els conreus i els camins de l'avançament de la sorra. Abans de la intervenció de l'home, aquesta zona estava ocupada per una màquia litoral de càdec.

La pineda, també presenta en un conjunt una estructura pulvinular. Aquest és el primer ambient a partir del qual ja es pot parlar de sòl ben constituït.

A continuació de la pineda es troben unes depressions de petit tamany on s'acumula certa quantitat de llim i argila, fet que permet que hi hagi humitat superficial i que hi neixin plantes pròpies de medis salobres com el jonc boval o la cesquera.

✍️ Les **zones inundables** del municipi, d'entre les quals destaca l'estany de la Murtra o les jonqueres de la rerapineda, són zones força degradades a causa de la pressió antròpica a la qual estan sotmeses. Tot i així, són zones de gran diversitat biològica, on s'hi poden trobar espècies típiques d'ambients humits.

4.1.1.4. El mar

El mar és la darrera unitat paisatgística present a Gavà, el qual a més de modificar la costa influeix sobre els trets climàtics de Gavà, com el règim de brises.

No hi ha estudis sobre el fons marí a les costes de Gavà. Com a trets generals cal dir que es tracta d'un fons marí sorrenc on s'hi poden trobar les espècies típiques d'aquests ambients com els peixos plans (per exemple s'hi trobarien peixos com els rogers, o els llenguados).

4.1.2. Vegetació i flora

4.1.2.1. Vegetació potencial

La vegetació del municipi de Gavà es caracteritza per l'heterogeneïtat d'espècies a causa del fet que a Gavà s'hi troba el límit entre el bioclima mediterrani marítim subhumit i el subàrid.

Per altra banda cal tenir en compte la diversitat des del punt de vista geològic que caracteritza la zona, fet que també condiciona el tipus de sòl i per tant la vegetació que s'hi desenvolupa.

La vegetació potencial en el Garraf Roig i Negre és l'alzinar típic mediterrani, i al Garraf Blanc és la màquia de llentiscle i margalló, i l'alzinar (aquest darrer a la part més septentrional), divisió que correspon, als dos dominis climàtics que tenen els seus límits a Gavà.

4.1.2.2. Comunitats vegetals actuals

Les comunitats vegetals que es troben en l'actualitat a Gavà són fruit de l'acció de diferents fenòmens naturals (incendis) sobre el medi, i de l'acció antròpica com seria la ocupació humana del sòl, la desforestació per l'explotació de boscos o ampliació de l'extensió de terres de cultiu, etc. Ja des de temps antics, l'home ha cremat boscos sencers per convertir aquests terrenys en camps de cultius i pastures. Ha reforestat amb espècies que no permeten que la successió segueixi el seu curs natural, i els assentament humans, com les urbanitzacions de ca n'Espinós, La Sentiu, Can Tries o Bruguers, s'han establert sobre terrenys coberts de vegetació.

En estat natural, la major part de bosc i de vegetació es localitza a les planes. Aquests però, varen ser destruïts per desenvolupar-hi conreus. Així doncs, el bosc queda reduït a l'extensió muntanyosa, a on hi ha els sòls menys productius.

Així doncs, les comunitats vegetals actuals de Gavà són les següents:

Bosc

Aquelles zones sotmeses a menys pressions han permès el desenvolupament de l'alzinar litoral, el qual pren diferents formes en funció del tipus de sòl i del clima de la zona:

- ?? L'**alzinar litoral amb marfull** (*Quercetum ilicis galloprovinciale subsp. pistacietosum*) es desenvolupa sobre sòls silicis o calcaris que siguin profunds i eixuts i té el seu límit meridional de distribució al riu Llobregat, per tant es tracta d'una comunitat que ocupa poca extensió a Gavà.
- ?? L'**alzinar amb boix** (*Quercetum ilicis galloprovinciale subsp. viburnetosum lantanae*), és una comunitat que presenta diverses espècies típiques d'una roureda de roure martinenc, les quals són pròpies de localitzacions més septentrionals. Pel que fa a l'estrat arbustiu domina el boix (*Buxus sempervirens*) i l'estrat arbori està constituït per alzines (*Quercus ilex*) i roures (*Quercus pubescens*). A Gavà, aquesta comunitat es localitzaria al fons de la vall sota el cim de les Agulles.
- ?? L'**alzinar litoral amb roure cerrioide** (*Quercetum ilicis galloprovinciale subsp. cerrioidetosum*) es localitza en zones humides i sobre sòls silicis. Pel que fa al sotabosc, s'hi troben espècies com l'arç blanc (*Crataegus monogyna*) o el lligabosc etrusc (*Lonicera etrusca*). Aquesta comunitat es pot trobar a la riera de les Comes, al fons del Fangar i a Roca Bruna i algunes taques a la vall d'en Joan.
- ?? L'**alzinar litoral esclarissat**, (*Quercetum ilicis galloprovinciae subsp. arbutetosum*) presenta un estrat arbori esclarissat on hi sol ser abundant el pi blanc (*Pinus halepensis*), una espècie oportunista, i hi són freqüents espècies heliòfiles com l'arboç (*Arbutus unedo*). Aquesta comunitat creix en el municipi de Gavà a Bruguers i sobretot a la zona de can Mas.
- ?? Les **pinedes secundàries de pi blanc** (*Pinus halepensis*), ocupen gran part de l'extensió boscosa, i es desenvolupa sobre brolles calcícoles de romaní i bruc d'hivern o garrigues.
- ?? L'**avellanosa amb falgueres** és una comunitat, on l'espècie dominant és l'avellaner (*Corylus avellana*), que es desenvolupa en zones obagues sobre materials paleozoics ocupant zones humides. A Gavà, es troba aquesta comunitat al fons dels Fangars, a la vora de la riera, i actua com a bosc de riera.

Bosquines

Aquestes comunitats s'han format a partir de la degradació d'alzinars i màquies litorals. Aquestes bosquines poden adoptar aspecte de bosc a causa d'estar cobertes per pinedes.

- ?? La **brolla calcícola de romaní i bruc d'hivern** (*Erico-Thymelaetum tinctoriae*) és una comunitat arbustiva que es desenvolupa sobre un substrat calcari en zones de domini de l'alzinar i de les màquies litorals. Les espècies dominants són la brolla calcícola de romaní, el bruc d'hivern i la bufalaga. A més també s'hi troben espècies com la foixarda (*Globularia alypum*), el llentiscle (*Pistacia*

lentiscus), la farigola (*Thymus vulgaris*), el càdec (*Juniperus oxicedrus*), i el barballó (*Lavandula latifolia*).

- ?? La **brolla d'estepes i bruc boal** (*Cisto-Sarothamnetum catalaunici*) és una comunitat silicícola en la que hi predominen diferents espècies d'estepes (*Cistus albidus*, *C. monspeliensis*, *C. salviifolius*), el bruc boal (*Erica arborea*) i també s'hi troben d'altres espècies com la ginesta triflora (*Genista triflora*) o la bruguerola (*Calluna vulgaris*). Gràcies a l'ambient creat per aquesta brolla i al fet de desenvolupar-se sobre sòls impermeables, possibilita el creixement d'espècies típiques d'alzinars.
- ?? La **màquia de bruc i arboç** (*Quercetum ilicis galloprovinciale arbutetosum*), és molt semblant al que seria un alzinar esclarissat. Es troba a l'entorn de Bruguers i es caracteritza per la presència de bruc boal i d'arboç ben desenvolupats.
- ?? La **màquia de garric i margalló** presenta un alt grau de degradació, i per tant aquesta comunitat és substituïda a Gavà per la **brolla de romaní i bruc d'hivern amb margalló o llentiscle**.

Prats i herbassars

Aquestes comunitats prosperen en bosquines molt degradades o en camps de conreu abandonats. Les comunitats presents a Gavà són les següents:

- ?? El **llistonar típic** (*Phlomidio-Brachypodietum retusi*).
- ?? El **prat sabanoide d'albellatge** (*Hyparrhenietum hirtum-pubescentis*).
- ?? Petites taques de **fenassar típic** (*Brachypodietum phoenicoidis*) i de **joncada típica** (*Brachypodio-Aphyllanthesetum*).

Vegetació aigualosa i de ribera

És un tipus de vegetació que es troba a l'entorn de les rieres i que a Gavà es troba representada per les següents comunitats:

- ?? L'**omeda amb mill gruà** (*Lithospermo-Ulmetum minoris*), a la riera de les Comes, en estat de recuperació, és l'únic bosc de ribera que queda a Gavà.
- ?? La **bardissa amb roldor** (*Rubus coriaretum*), a la riera de St. Llorenç, a la riera de les Comes i en totes aquelles rieres que estan en zona forestal.
- ?? Certes taques de **jonquera de terra baixa** (*Molinio-Holoschoenion*).

Vegetació rupícula

- ?? Comunitats **rupícoles calcícoles**, als cingles calcaris entre la serra de can Perers i el pla de les Basses.
- ?? Comunitat **comofítica silicícola** (*Sedo-Polypodietum serrulati*), a la zona de Bruguers i del Roc del Migdia.

 Vegetació ruderal i arvense al voltant dels camps de conreu o a la vora de camins.

Vegetació litoral

- ?? Els **salobrars i jonqueres halòfiles riques en crassifolis**, a pareixen en aquelles zones humides, sobre sòls sorrencs, que no estan permanentment inundades, on la salinitat no arriba a nivells extrems. En aquelles zones menys salobres es troben espècies com el jonc boval (*Scirpus holoschoenus*) i a les zones de contacte amb la pineda litoral s'hi troba la cesquera (*Erianthus ravennae*).
- ?? Els **canyissars de tendència halòfila** és un tipus de vegetació helofítica que es troba únicament al perímetre extern dels estanys i a Gavà apareix a la zona de la Murtra. S'hi troben espècies com el canyís (*Phragmites australis*).
- ?? Les **plantacions d'arbres de ribera** : una plantació antròpica de pollancre a l'est de la riera de Canyars.
- ?? Les **zones agrícoles de regadiu amb freqüents intercalacions d'erms envaïts per plantes ruderals i adventícies**, comunitat que es localitza a l'extrem sud-est de Gavà.
- ?? La **vegetació psamòfila**, es troba representada a Gavà i constitueix una de les comunitats de duna més ben representades del delta Llobregat tot i les pressions a les quals estan sotmeses. Es tracta d'espècies molt especialitzades als ambients dunars, d'entre les quals es troben a Gavà: l'espòrobolus (*Esporobolus pulgens*), jull de platja (*Agropyron junceum*), el borro (*Ammophila arenaria*), el lliri de mar (*Pancreacium maritimum*), la bufalaga hirsuta (*Thymelaea hirsuta*), la crucianella marina (*Crucianella maritima*) i l'estepa arenal (*Halimium halimifolium*).
- ?? Les **pinedes litorals**, són comunitats on l'espècie predominant és el pi pinyer i ocasionalment pot haver-hi pinastre i pi blanc. El sotabosc el formen matollars clars i/o fragments de comunitats psamòfiles.

4.1.2.3. Flora

La diversitat florística present a Gavà és deguda als aspectes tractats anteriorment, és a dir, al fet de tractar-se d'una zona fronterera entre les dues regions bioclimàtiques i a la varietat litològica de la zona.

Hi ha una sèrie d'espècies que es troben al límit de la seva àrea de distribució. Per una banda, hi creixen espècies típiques de zones mediterrànies marítimes de caràcter meridional com el margalló (*Chamaerops humilis*), l'arçot (*Rhamnus lycioides*), el càrritx (*Amphelodesma mauritanica*), el garrofer (*Ceratonia siliqua*) o l'abellatge (*Hyparrhenia hirta*).

Altrament, també s'hi localitzen espècies pròpies d'ambients més humits que troben en aquesta àrea el límit de distribució sud d'aquestes comunitats, com el sanguinyol (*Cornus sanguinea*), la bruguerola (*Calluna vulgaris*), la grandalla (*Narcissus poeticus*), l'avellaner (*Corylus avellana*), el polistic (*Polystichum setiferum*), el galzeran (*Ruscus aculeatus*), la botja d'escombres (*Dorycnium pentaphyllum*). D'altres, com l'om (*Ulmus minor*), la cua de cavall (*Equisetum telemateia*), o alguns exemplars d'alzina surera (*Quercus suber*) ocupen els fons de vall i les ribes de les rieres com els exemplars al fons dels Fangars.

A la zones de sòl silici del Roc del Migdia, Bruguers i del Caçagats, s'hi localitza una de les poblacions més importants d'estepa arenal (*Halimium halimifolium*) de Catalunya i també es troba algun peu d'aquesta espècies al passeig marítim.

A les jonqueres de la rerapineda, s'hi troba una població de cesquera (*Erianthus ravennae*), una espècie rara a Catalunya, que té en aquest punt el seu darrer reducte poblacional significatiu del delta del Llobregat. D'altres espècies d'interès que es troben a les jonqueres són les orquídiess com *Serapias parviflora*, una espècie molt rara a Catalunya ja que només es troba al delta del Llobregat.

En una de les dues basses que hi ha a les jonqueres de la rerapineda hi ha una població de *Cladium mariscus*, una espècie típica de zones inundables.

A les pinedes litorals, s'hi troben espècies rares com el narcís (*Narcissus serotinus*) i d'altres d'orquídiess com *Ophrys apifera*, *Spiranthes autumnalis* i *Ophrys tetradinifera*.

D'entre les espècies citades, n'hi ha que disposen d'algun tipus de protecció, tal com es mostra a la següent taula:

Taula 1. Espècies vegetals protegides	
Espècie	Figura de protecció
Margalló (<i>Chamaerops humilis</i>)	Espècie protegida per la Generalitat de Catalunya. Ordre del 5 de novembre de 1984 i l'Ordre de 28 d'octubre de 1986.
Galzeran (<i>Ruscus aculeatus</i>)	
Botja d'escombres (<i>Dorycnium pentaphyllum</i>)	Espècie recollida en els annexos de la Directiva Hàbitat (Directiva 92/43/UE)
Gresolet o apagallums (<i>Arisarum simorhinum</i>)	
Campaneta gran (<i>Campanula speciosa</i> ssp. <i>Affinis</i>),	
Centàurea (<i>Centaurea linifolia</i>)	
<i>Succowia balearica</i>	
	L'Annex 3 del Decret 328/1992 d'aprovació del PEIN classifica com a espècies de flora protegida en l'àmbit del Parc Natural

Font: Estudi de base de l'espai natural (agrícola-forestal) Montbaig-Montpedrós.

4.1.2.4. Paisatge Vegetal

El paisatge vegetal dominant a Gavà és el de les brolles i màquies calcícoles o silicícoles, en funció del tipus de substrat sobre el qual es desenvolupin. Aquestes comunitats sovint presenten un estrat arbori de pinedes de pi blanc o pi pinyer a causa principalment, de l'acció antròpica. Algunes d'aquestes comunitats estan en procés de recuperació, és a dir, tendeixen cap a la comunitat clímax, l'alzinar, com succeeix en certes zones de substrat silici com al torrent de les Comes o al serra de Roca.

Un altre tipus de vegetació que també és present al municipi i que confereix un paisatge diferenciats són els alzinars amb roures que es troben al fons de vall sota el cim de les Agulles, a la riera de les Comes, al fons del Fangar i a Roca Bruna i algunes taques a la vall d'en Joan. També destaquen les taques d'avellanoses, que es troben al fons dels Fangars, o les omedes de la riera de les Comes.

4.1.3. Fauna

A Gavà, no es pot parlar d'una fauna rica i variada a causa de la forta pressió humana (caça, incendis forestals, vandalisme, etc.). Les espècies representants de la fauna mediterrània que es troben a Gavà, formen part de petites poblacions disperses.

S'ha realitzat un llistat de les diferents espècies de la fauna vertebrada que es reproduïxen a Gavà (taula següent). A causa de la complexitat que representa la identificació de la totalitat de les espècies presents al municipi és possible que en el llistat hi ha manqui alguna espècie.

Taula 2. Fauna vertebrada que es reproduïx a Gavà

Ocells			
Astor	(<i>Accipiter gentilis</i>)	Cuereta blanca	(<i>Motacilla alba</i>)
Falcó mostatxut	(<i>Falco subbuteo</i>)	Mussol comú	(<i>Athene noctua</i>)
Falcó pelegrí	(<i>Falco peregrinus</i>)	Gamarús	(<i>Strix aluco</i>)
Xoriguer vulgar	(<i>Falco tinnunculus</i>)	Mussol banyut	(<i>Asio otus</i>)
Perdiu roja	(<i>Alectoris rufa</i>)	Enganyapastors	(<i>Caprimulgus europaeus</i>)
Falsà	(<i>Phasianus colchicus</i>)	Siboc	(<i>Caprimulgus ruficollis</i>)
Polla d'aigua	(<i>Gallinula chloropus</i>)	-	(<i>Caprimulgus caprimulgus</i>)
Xixella	(<i>Columba oenas</i>)	Falciot negre	(<i>Apus apus</i>)
Tudó	(<i>Columba palumbus</i>)	Ballester	(<i>Apus melba</i>)
Colom roquer domèstic	(<i>Columba livia</i>)	Abellerol	(<i>Merops apiaster</i>)
Tòrtora turca	(<i>Streptopelia decaocto</i>)	Puput	(<i>Upupa epops</i>)
Tòrtora vulgar	(<i>Streptopelia turtur</i>)	Colltort	(<i>Jynx torquilla</i>)
Cotorreta de pit gris	(<i>Myopsitta monachus</i>)	Picot verd	(<i>Picus viridis</i>)
Cucut	(<i>Cuculus canorus</i>)	Cotoliu	(<i>Lullula arborea</i>)
Cucut reial	(<i>Clamator glandarius</i>)	Oreneta vulgar	(<i>Hirundo rustica</i>)
Òliba	(<i>Tyto alba</i>)	Cargolet	(<i>Troglodytes troglodytes</i>)
Xot	(<i>Otus scops</i>)	Pit-roig	(<i>Erithacus rubecula</i>)
Duc	(<i>Bubo bubo</i>)	Rossinyol	(<i>Luscinia megarhynchos</i>)
Oreneta cuablanca	(<i>Delichon urbica</i>)	Bitxac comú	(<i>Saxicola torquata</i>)

Merla	(<i>Turdus merula</i>)	Merla blava	(<i>Monticola solitarius</i>)
Griva	(<i>Turdus viscivorus</i>)	Tord	(<i>Turdus Philomelos</i>)
Trist	(<i>Cisticola juncidis</i>)	Rossinyol bord	(<i>Cettia cetti</i>)
Tallareta cuallarga	(<i>Sylvia undata</i>)	Bosqueta vulgar	(<i>Hippolais polyglotta</i>)
Tallarol capnegre	(<i>Sylvia melanocephala</i>)	Tallarol de garriga	(<i>Sylvia cantillans</i>)
Tallareta vulgar	(<i>Sylvia communis</i>)	Tallarol emmascarat	(<i>Sylvia hortensis</i>)
Tallarol de casquet	(<i>Sylvia atricapilla</i>)	Tallarol gros	(<i>Sylvia borin</i>)
Bruei	(<i>Regulus ignicapillus</i>)	Mosquiter pàl·lid	(<i>Phylloscopus bonelli</i>)
Mallerenga cuallarga	(<i>Aegithalos caudatus</i>)	Papamosques gris	(<i>Muscicapa striata</i>)
Mallerenga petita	(<i>Parus ater</i>)	Mallerenga emplomallada	(<i>Parus cristatus</i>)
Mallerenga carbonera	(<i>Parus major</i>)	Mallerenga blava	(<i>Parus caeruleus</i>)
Oriol	(<i>Oriolus oriolus</i>)	Raspinell comú	(<i>Certhia brachydactyla</i>)
Capsigrany	(<i>Lanius senator</i>)	Botxí	(<i>Lanius meridionalis</i>)
Garsa	(<i>Pica pica</i>)	Capsot	(<i>Lanius excubitor</i>)
Estornell vulgar	(<i>Sturnus vulgaris</i>)	Gaig	(<i>Garrulus glandarius</i>)
Pardal comú	(<i>Passer domesticus</i>)	Corb	(<i>Corvus corax</i>)
Gafarró	(<i>Serinus serinus</i>)	Estornell negre	(<i>Sturnus unicolor</i>)
Cadenera	(<i>Carduelis carduelis</i>)	Pardal xarrec	(<i>Passer montanus</i>)
Gratapalles	(<i>Emberiza ciris</i>)	Verdum	(<i>Carduelis chloris</i>)
Còlit gros	(<i>Oenanthe hispanica</i>)	Trencapinyes	(<i>Loxia curvirostra</i>)
Hortolà	(<i>Emberiza hortulana</i>)	Sit negre	(<i>Emberiza cia</i>)
Trobat	(<i>Anthus campestris</i>)	Còlit negre o Merla cuablanca	(<i>Oenanthe leucura</i>)
Guatlla	(<i>Coturnix coturnix</i>)	Merla roquera	(<i>Monticola saxatilis</i>)
Balquer	(<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)		
Rèptils			
Dragó comú	(<i>Tarentola mauritanica</i>)	Sargantaner gros	(<i>Psammmodromus algirus</i>)
Llangardaix comú	(<i>Timon lepidus</i>)	Sargantana ibèrica	(<i>Podarcis hispanicus</i>)
Llangardaix ocel·lat	(<i>Lacerta lepida</i>)		
Vidriol o noia	(<i>Anguis fragilis</i>)	Lludrió llistat	(<i>Chalcides chalcides</i>)
Serp de ferradura	(<i>Coluber hippocrepis</i>)	Serp verda	(<i>Malpolon monensis</i>)

			<i>monspessulansu</i>)
Serp blanca	<i>(Elaphe scalaris)</i>	Serp d'aigua	<i>(Natrix maura)</i>
Serp de collaret	<i>(Natrix natrix)</i>	Serp llisa meridional	<i>(Coronella girondica)</i>
Escurçó ibèric	<i>(Vipera latasti)</i>	Escurçó porquí	<i>(Vipera aspis)</i>
Amfibis			
Salamandra	<i>(Salamandra salamandra)</i>	Tòtil	<i>(Alytes obstetricans)</i>
Granoteta de punts	<i>(Pelodytes punctatus)</i>	Gripau comú	<i>(Bufo bufo)</i>
Gripau corredor	<i>(Bufo calamita)</i>	Reineta	<i>(Hyla meridionalis)</i>
Granota verda	<i>(Rana perezi)</i>		
Mamífers			
Guineu	<i>(Vulpes vulpes)</i>	Teixó	<i>(Meles meles)</i>
Fegina	<i>(Martes foina)</i>	Mostela	<i>(Mustela nivalis)</i>
Gat mesquer	<i>(Genetta genetta)</i>	Eriçó vulgar	<i>(Erinaceus europaeus)</i>
Mussaranya vulgar	<i>(Crocidura russula)</i>	Mussaranya nana	<i>(Suncus etruscus)</i>
Porc senglar	<i>(Sus scrofa)</i>	Conill	<i>(Oryctolagus cuniculus)</i>
Esquirol	<i>(Sciurus vulgaris)</i>	Rata cellarda	<i>(Eliomys quercinus)</i>
Ratolí de bosc	<i>(Apodemus sylvaticus)</i>	Ratolí mediterrani	<i>(Mus spretus)</i>
Ratolí domèstic	<i>(Mus musculus)</i>	Rata comuna	<i>(Rattus norvegicus)</i>
Rata negra	<i>(Rattus rattus)</i>	Rata d'aigua	<i>(Arvicola sapidus)</i>
Talpó comú	<i>(Microtus duodecimcostatus)</i>	Rat-penat de Natterer	<i>(Myotis nattereri)</i>
Rat-penat de ferradura mediterani	<i>(Rinolophus euryale)</i>	Rat-penat de ferradura petit	<i>(Rinolophus ipposideros)</i>
Rat-penat de ferradura gran	<i>(Rinolophus ferrumequinum)</i>	Rat-penat de musell llarg	<i>(Myotis myotis)</i>
Rat-penat nòctul petit	<i>(Nyctalus leisleri)</i>	Rat-penat de cova	<i>(Miniopterus schreibersii)</i>
Rata-pinyada de vores clares	<i>(Pipistrellus kuhli)</i>	Rat-penat dels graners	<i>(Eptesicus serotinus)</i>
Rat-penat "rabudo"	<i>(Tadarida taeniotis)</i>		

Font: Estudi de base de l'espai natural (agrícola-forestal) Montbaig-Montpedrós.

4.1.4. Activitats desenvolupades en medi natural

?? **Dipòsit Controlat de la Vall d'en Joan**, entre els termes municipals de Gavà i Begues és una activitat de gran incidència ambiental en el municipi que ocupa una extensió de 100 ha i que a més forma part del Parc del Garraf, zona declarada d'Especial Interès natural, amb una geologia, una fauna i una flora característiques que fan que l'impacte generat sigui destacable.

La part del Dipòsit Controlat que pertany a Gavà ja ha estat clausurat, és a dir, ja no s'hi aboquen residus. Actualment està en fase de restauració per tal d'integrar-lo en l'entorn i transformar-lo en un nou espai per a l'ús públic. Per a més informació, consulteu el capítol 6. Incidència de les activitats econòmiques, apartat 6.2.7.1 (veure apartat 6.3).

?? **La pedrera**

Figura 2: La pedrera

d'extracció de roca calcària (Piedras y derivados, S.A.) es troba al paratge corral d'en Bruch, dins la zona delimitada pel pla especial del Parc del Garraf i ocupa una superfície de 267.700 m².

La pedrera, ha modificat de forma irreversible el relleu i ha destruït les cavitats de la roca. El medi també s'ha

Font: DEPLAN, S.L.

vist afectat per la construcció

d'accessos als camions i per d'altres impactes mediambientals com són la generació de soroll i de pols. Per a més informació, consulteu el capítol 6. Incidència de les activitats econòmiques, apartat 6.2.7.1. Pedreres.

?? **Camp de tir:** a l'oest de Bruguers, ja en el Parc del Garraf hi ha ubicat un camp de tir de l'exèrcit, que és propietat del Ministerio de defensa i per tant encara està en funcionament i no ha estat desmantellat.

4.1.5. El litoral

El litoral és un espai al voltant de la línia de costa, difícil de delimitar. Es tracta d'una àrea d'interrelació entre dos medis diferents i principalment es caracteritza per ser un medi dinàmic, que constantment va canviant.

Si s'observa el territori transversalment a la línia de la costa, la diversitat d'espècies que s'hi desenvolupen és important gràcies a la diversitat d'ambients formats en el sistema litoral de Gavà: la duna, la rera duna, la pineda i les depressions, doncs cadascun d'aquests ambients estan sotmesos a unes condicions ambientals determinades de vent, humitat, temperatura i salinitat.

El litoral està sotmès a una forta pressió antròpica a causa, entre d'altres factors, de ser una zona de forta afluència turística. La urbanització de Gavà Mar està edificada sobre el sistema litoral, impedit així que aquest es pugui desenvolupar. A més, l'elevat nombre de visitants del litoral i sobretot de la platja contribueixen de forma important a la degradació d'aquesta zona. Per altra banda, l'extensió de la xarxa viària i la pressió urbanística ha contribuït també a la degradació del litoral.

4.2. Figures de protecció en espais naturals

El municipi de Gavà el formen ambients naturals ben diversos, des de boscos del massís del Garraf fins a lacunes litorals del delta del Llobregat, dotats de diferents figures de protecció.

A continuació es descriuran les diferents figures de protecció que afecten a Gavà i quins espais estan inclosos dins cadascuna.

4.2.1. El pla especial

El pla especial és una figura urbanística de caràcter sectorial que delimita aquelles zones que tindran un tractament especial pel què fa als usos i activitats que hi seran admesos.

✂ El Parc del Garraf, creat a la tardor de 1986, està protegit pel Pla especial de protecció del medi físic i del paisatge de l'espai natural del Garraf aprovat per la Comissió d'urbanisme el 29 de juliol de 1986. Aquest, fou modificat l'any 1995 i posteriorment, el 1997 i el 2001.

Es troba entre les comarques del Baix Llobregat, l'Alt Penedès i el Garraf, al sector sud-oest de la Serralada Litoral Catalana i limita amb la vall inferior del Llobregat, la mar Mediterrània i la depressió del Penedès. El massís del Garraf va ser protegit amb l'objectiu d'integrar les necessitats de desenvolupament humà, d'ús públic i ús educatiu, amb la conservació dels recursos naturals, dels ecosistemes, de la diversitat ecològica i dels valors culturals i estètics del massís. El parc natural ocupa una extensió de 12.377 ha, de les quals un 4.089,20 pertanyen al Baix Llobregat.

En el terme municipal de Gavà, concretament a l'extrem nord-occidental del municipi, s'hi localitza un espai forestal inclòs en el Parc Natural del massís del Garraf i ocupa una superfície de 987,5 ha, superfície que representa aproximadament un 8% de la superfície total del Parc del Garraf.

El sòl del Parc del Garraf és majoritàriament de propietat privada (75,8%), un 24,2% és de titularitat pública, un 11,58 % de la Generalitat de Catalunya, un 10,35% de la Diputació de Barcelona, un 2,1 % de l'Ajuntament de Barcelona i el 0,15% restant és de l'Ajuntament de Castelldefels.

El Pla especial, determina el règim de protecció i gestió i zonifica el parc en uns àmbits normatius:

?? Zona d'interès natural (38,56%)

- ?? Zona d'interès agrícola (4,54%)
- ?? Zona forestal (47,3%)
- ?? Zona de protecció integral (2,30%)
- ?? Zona litoral (1,15%)
- ?? Zona de tractament especial (5,30%)
- ?? Zona d'ordenació preexistent (0,85%)

Aquest espai protegit està gestionat pel Servei de Parcs Naturals de la [Diputació de Barcelona](#) en col·laboració amb els municipis que en formen part (Avinyonet del Penedès, Begues, Castelldefels, Gavà, Olesa de Bonesvalls, Olivella, Sant Pere de Ribes i Sitges) i amb la participació de diversos sectors implicats.

Taula 3. Fitxa descriptiva. Parc del Massís del Garraf

Superfície	12.377 ha
Àmbit geogràfic	Part de: El Baix Llobregat, El Garraf i l'Alt Penedès
Marc legislatiu	Pla especial de protecció del Medi Físic i del paisatge de l'espai natural del Garraf, d'acord amb la llei sobre Règim del sòl i ordenació urbana, text refós de 9 d'abril de 1976 (D.O.G. 18/02/87 i posteriors modificacions, D.O.G. 22/11/96 i D.O.G. 18/06/97). Decret 328/1992 de 14 de desembre de la Generalitat de Catalunya d'aprovació del Pla d'Espais d'Interès Natural. (D.O.G. 1/03/93).
Organisme gestor	Diputació de Barcelona
Centre d'informació i oficina	Oficina del Parc Natural, ctra. Rat-Penat a Plana Novella, km 3,5. 08870 Sitges. Telf. 93.597.18.19.

Font: DEPLAN, S.L.

Per a més informació, consulteu el capítol 3. Usos del sòl i Planejament Urbanístic, apartat 3.2.3.2.1. Pla Especial de protecció del medi físic i del paisatge de l'espai natural del Garraf.

 El Parc Agrari del Baix Llobregat: El Parc agrari del Baix Llobregat, és una figura de protecció i gestió de la zona agrària de la comarca del Baix Llobregat. Fou una iniciativa del Consell Comarcal del Baix Llobregat, la Diputació de Barcelona i la Unió de Pagesos. El juny de 1998 es va constituir el Consorci del Parc Agrari, un òrgan públic de naturalesa institucional, per a la gestió del parc, integrat pel Consell Comarcal del Baix Llobregat, la Diputació de Barcelona, la Unió de Pagesos i els Ajuntaments dels 14 municipis que tenen terres dins del Parc, entre d'ells Gavà.

El Consell Comarcal del Baix Llobregat ha aprovat provisionalment, el 2003, el Pla Especial (PE) del Parc Agrari, figura urbanística que regula els usos d'aquest territori, i que posa les bases per l'aplicació de les propostes del pla de

desenvolupament. Aquest PE qualifica 508,4 ha de Gavà. Actualment, aquest PE està pendent d'aprovació final per la Comissió d'Urbanisme de la Generalitat de Catalunya. Per a més informació, veure capítol 3. Usos del sòl i Planejament Urbanístic, apartat 3.2.4.1 Pla Especial del Parc Agrari del Baix Llobregat.

4.2.2. Els espais d'interès natural (EIN)

Els Espais d'Interès Natural (EIN) són aquells espais inclosos en el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), un instrument de planificació territorial, amb categoria de pla territorial sectorial.

El PEIN, el qual desenvolupa la [Llei 12/1985](#), de 13 de juny, d'espais naturals, del Parlament de Catalunya, estableix un règim jurídic destinat a garantir la conservació d'aquelles zones que contenen valors naturals d'interès general.

El Pla va ser aprovat per l'Acord del Consell de Govern de 14 de desembre de 1992, mitjançant el [Decret 328/1992](#), de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural. Aquest Decret va ser publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya nº 1714, d'1 de març de 1993, i va entrar en vigor l'endemà.

Segons el Decret 328/1992 de 14 de desembre de la Generalitat de Catalunya, els espais catalogats com a Espai d'Interès Natural (EIN) a Gavà són:

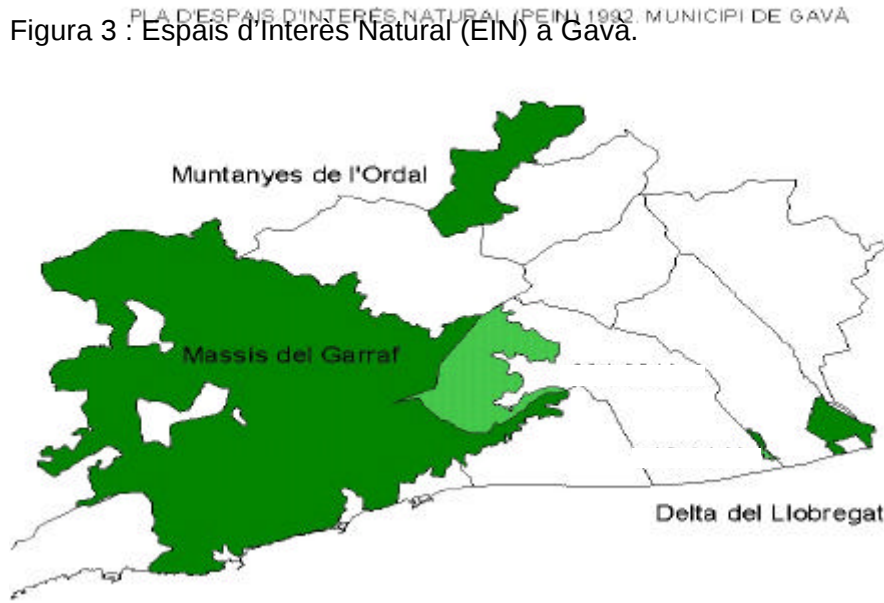
✂✂ El **massís del Garraf**: concretament, 9.967 ha del massís del Garraf estan protegides per aquesta figura, i un 9,51% d'aquest EIN (949,26 ha) formen part del municipi de Gavà.

✂✂ El **delta del Llobregat**: l'EIN del delta ocupa una superfície de 526 ha, de les quals 10,92 ha formen part de Gavà, atribuïdes a l'estany de la Murtra.

Per a més informació, veure capítol 3. Usos del sòl i Planejament Urbanístic, apartat 3.2.3.2 Pla d'Espais d'Interès Natural .

En la següent figura es mostren quin són els espais inclosos en el Pla Especial d'Interès Natural (PEIN) a Gavà:

Figura 3 : Espais d'Interès Natural (EIN) a Gavà.

Font: Base cartogràfica del Pla d'Espais d'Interès Natural del Departament de Medi Ambient.

4.2.3. Espais hàbitat i ZEPA

A Gavà hi ha una sèrie d'hàbitats, 17 concretament, catalogats per la Directiva 92/43/CEE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres (Directiva Hàbitats). Aquesta directiva va ser modificada per la Directiva 67/97/CE, en la qual es modifiquen els hàbitats naturals i les espècies dels annexos I i II. L'objectiu d'aquesta directiva és la conservació de la biodiversitat al territori de la Unió Europea mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i les espècies de flora i fauna silvestres.

La directiva defineix com a hàbitats naturals d'interès comunitari (enumerats en l'Annex I) aquells que, d'entre els hàbitats naturals, compleixin alguna de les següents característiques:

1. Estan amenaçats de desaparició en la seva àrea de distribució natural en la Unió Europea.
2. Tenen una àrea de distribució reduïda a causa de la seva regressió o a causa de tenir una àrea reduïda per pròpia naturalesa.
3. Són exemples representatius d'una o diverses de les sis regions biogeogràfiques en què es troba la UE, és a dir l'alpina, l'atlàntica, la boreal, la continental, la macaronèsica i la mediterrània.

Els hàbitats catalogats per la Directiva a Gavà ocupen una superfície de 831,7 ha, que representa un 27 % del municipi.

A continuació es presenten quins són aquests hàbitats a Gavà i quina és la superfície que ocupa cadascun:

Taula 4. Hàbitats d'Interès Comunitari presents a Gavà.

Hàbitat	Superfície Hàbitat (m ²)	Hàbitats prioritaris
Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera	10613,7	
Alzinars i carrascars	20343,8	
Costers rocosos silicis amb vegetació rupícola	13085,4	
Costers rocosos calcaris amb vegetació rupícola	2139,0	
Coves no explotades pel turisme	28,129	
Dunes amb pinedes de pi pinyoner o de pinastre	663.071,1	X
Dunes litorals fixades, amb comunitats del Crucianellion maritimae	650,3	
Dunes movents del cordó litoral, amb borró (Ammophila arenaria)	324,4	
Dunes movents embrionàries	203,3	
Estanys naturals eutròfics amb vegetació natant (Hydrocharition) o poblaments submersos de grans espigues d'aigua (Potamion)	1146,7	
Herbassars higròfils, tant de marges i vorades com de l'alta muntanya	2922,5	
Jonqueres i herbassars graminoides humits, mediterranis, del Molinio-Holoschoenion	4244,6	
Matollars termomediterranis i predesèrtics	6.416.640,6	
Prats i jonqueres halòfils mediterranis (Juncetalia maritimi)	111.793,1	
Prats mediterranis rics en anuals, basòfils (Thero-Brachypodietalia)	1.069.440,1	X
Vegetació anual colonitzadora dels codolars litorals rics en matèria orgànica	203,3	
Pineda de pi blanc *	-	

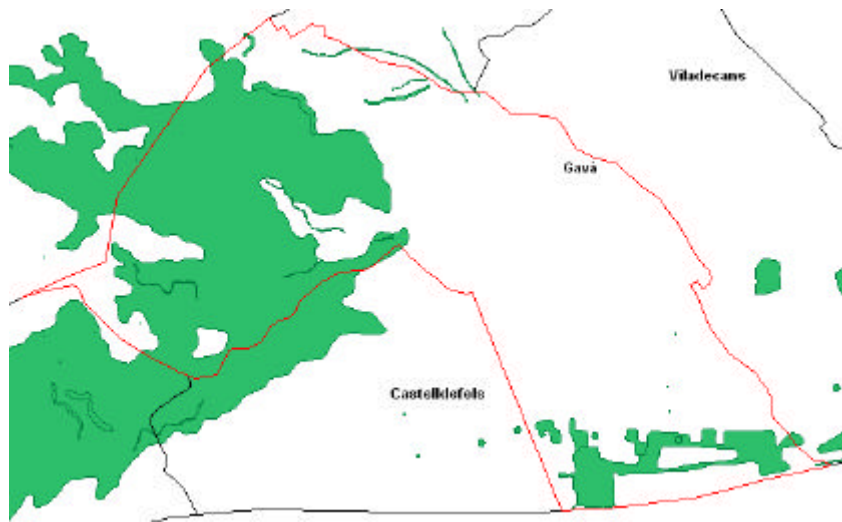
* No cartografiat

Font: Base d'Habitats d'Interès Comunitari.

A Gavà hi ha 2 hàbitats prioritaris, és a dir, que estan amenaçats de desaparició a la UE: les dunes amb pinedes de pi pinyoner o de pinastre i els prats mediterranis rics en anuals, basòfils (Thero-Brachypodietalia). Aquests representen un 8% i un 12,9 % respectivament dels hàbitats d'interès comunitari localitzats a Gavà. És interessant la conservació d'aquests hàbitats prioritaris a causa de la importància de la superfície d'aquests inclosa dins del municipi (1.732.511,2 m²), tot i que ds hàbitats naturals d'interès comunitari (prioritaris o no) no són hàbitats naturals protegits, sinó catalogats.

En la següent figura es mostra la superfície ocupada pels diferents Hàbitats d'Interès Comunitari presents a Gavà.

Figura 4 Hàbitats d'interès Comunitari presents a Gavà.

Font: Base cartogràfica d'Hàbitats d'Interès comunitari del Departament de Medi Ambient.

Cal tenir en compte que l'estat de conservació actual d'aquests dos hàbitats a Gavà no és el desitjable doncs es considera que l'estat de les dunes amb pinedes de pi pinoner o de pinastre és dolent i el de els prats mediterranis rics en anuals, basòfils (*Thero-Brachypodietalia*) és mitjà.

La Directiva 79/409/CEE (Directiva d'Aus) cataloga, en l'Annex I, les Zones d'Especial Interès per les Aus (ZEPA). La zona PEIN del delta del Llobregat es va designar zona ZEPA (Zona d'Especial Protecció per les aus), per tant l'estany de la Murtra és l'únic espai de Gavà que forma part d'aquesta xarxa d'espais naturals protegits d'importància per les aus migratòries europees.

La Directiva hàbitats ha creat una xarxa ecològica europea de zones especials de conservació anomenada Xarxa Natura 2000 (article 3 de la Directiva Hàbitats), la qual haurà de garantir el manteniment (o el restabliment) en un estat de conservació favorable dels hàbitats i de les espècies en la seva àrea de distribució natural dins el territori de la UE.

Perquè un espai formi part de las Xarxa Natura 2000, cal que hagi estat catalogat com a LIC (Lloc d'Interès Comunitari) d'entre els Hàbitats d'Interès Comunitari i/o com a ZEPA (Zona d'Especial Protecció per a les Aus). Les ZEC són designades pels estats membres d'acord amb la Directiva hàbitats. Prèviament a aquesta designació, però, cal que la Comissió, de conformitat amb els estats membres, classifiqui com a llocs d'importància comunitària (LIC) els espais proposats.

El fet que un espai de Natura 2000 estigui designat com a ZEC indica que aquest és d'interès comunitari per a la conservació dels hàbitats de l'annex I i les espècies de l'annex II de la Directiva hàbitats, mentre que el fet que estigui designat com a ZEPA indica el seu interès comunitari per a la conservació de les espècies d'aus de l'annex I de la Directiva de les aus. Totes les ZEPA designades fins al moment, i les que es puguin designar en un futur, passen a formar part de Natura 2000 automàticament. La inclusió de les ZEPA a Natura 2000 cobreix la mancança que suposa que l'annex II de

la Directiva hàbitats no contingui les espècies d'aus de l'annex I de la Directiva de les aus.

La inclusió d'alguns d'aquests hàbitats en la Xarxa d'espais Natura 2000, figura de protecció a nivell europeu, implica la protecció de totes les espècies i espais d'interès que en formin part.

A Gavà, hi ha un espai que forma part de la Xarxa Natura 2000, l'estany de la Murtra. Així doncs, la Murtra forma part d'aquesta xarxa d'espais naturals protegits d'importància per les aus migratòries europees, catalogades en l'Annex I de la Directiva 79/409/CEE (Directiva d'Aus), i per altra banda, l'estany presenta espècies de flora i fauna protegides en els annexos II i IV de la Directiva d'Hàbitats 92/43/CEE, i com la resta del PEIN del delta del Llobregat està catalogat, des de 1997, com a LIC (Lloc d'Interès Comunitari).

Les zones del delta protegides per aquestes dues directives (zones ZEPA i LIC), i per tant la Murtra, formen part de Xarxa Natura 2000. Aquesta xarxa però, encara es troba en procés de constitució a Catalunya.

4.2.4. Zones humides

Les zones humides catalogades en l'Inventari de Zones Humides redactat pel Departament de Medi Ambient l'any 2001, que encara avui es conserven a Gavà són dues:

❧❧ **Jonqueres de la rerapineda de Gavà:** Es tracta d'una zona humida d'elevada diversitat biològica i representativitat d'espècies. Aquesta zona presenta problemes de degradació de la flora i la fauna a causa d'una sobrefreqüentació.

Algunes de les espècies, com les jonqueres amb plantatge crassifoli i el bosc de ribera, es troben protegides per la figura de protecció d'Hàbitat d'interès comunitari.

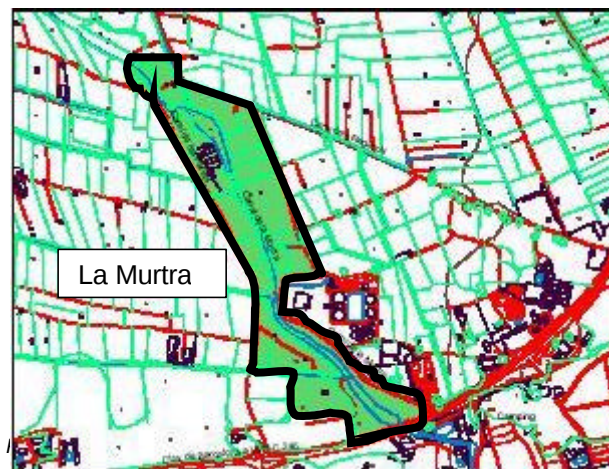
Figura 5: Les jonqueres de la rerapineda de Gavà.

Font: Fitxes de catalogació de les zones humides del DMA

🦆🦆 **L'estany de la Murtra:** Aquest estany, inclòs en l'Inventari de Zones Humides redactat pel Departament de Medi Ambient des de l'any 2001, és una de les zones humides del delta més degradades. No obstant això, hi ha certes espècies animals que encara hi sobreviuen com el blauet (*Alcedo atthis*), el martinet menut (*Ixobrychus minutus*) i el morell de cap roig (*Aythya ferina*).

Figura 6: La Murtra: zona humida catalogada.

Font: Fitxes de catalogació de les zones humides del DMA

Segons l'article 11 de la Llei 12/1985 de 13 de juny d'Espais Naturals, "totes les zones humides han de ser preservades de les activitats susceptibles de provocar-ne la recessió i la degradació, mitjançant les normes corresponents aprovades pels Departaments competents". Així doncs, aquestes dues zones humides catalogades de Gavà estan protegides per la Llei d'Espais Naturals.

4.2.5. Altres zones d'interès ecològic, paisatgístic i geològic

Gran part del territori de Gavà està protegit, quasi la meitat del municipi, gràcies als valors ecològics i d'interès paisatgístic. A més, hi ha certs punts del territori que mereixen un especial interès per la seva bellesa paisatgística, cultural i estètica sense cap figura de protecció legal:

- ?? El Turó del Calamot: destaquen els afloraments de gresos i conglomerats que li confereixen un atractiu estètic i el poblat ibèric que hi ha als seus vessants. A més, la vessant SW del turó del Calamot és un punt de contemplació dels cims del Garraf.

- ?? El mirador al cim del turó de Caçagats: destaquen les vistes sobre la plana deltaica i una comunitat vegetal d'elevat interès ecològic.
- ?? La franja forestal al peu del vessant N i NW del turó de Caçagats: alzines i roures properes a un petit curs estacional d'aigua (torrent de can Quatre), i amb l'interès paisatgístic de l'àrea de contacte amb els camps de garrofers.
- ?? El bosc en galeria amb grans alzines i roures que ressegueix un tram de la riera de les Comes, tributari de la riera dels Canyars. Junt amb aquesta unitat es troben grans roures amb capçades de diàmetres d'entre 13 i 17m.
- ?? Els pins pinyoners, alzines i roures de la riera de Canyars.
- ?? La franja arbòria ubicada entre el parc del Calamot i la riera del Calamot, constituïda per alzines i roures.
- ?? Les dunes de la platja de Gavà, en el tram a l'entorn de la desembocadura de la riera de Canyars.
- ?? Els camps de garrofers, a la vessant del Calamot i del Parc del Mil·leni, i els camps de secà, a la vall de la Sentiu.
- ?? El fons del Fangar i els trams alts de la riera de Sant Llorenç.
- ?? Les zones humides no incloses al catàleg de zones humides (veure apartat 1.4.4.3. Zones humides).

A més, al municipi de Gavà hi ha dos espais inclosos en l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya. Els PIG (Punt d'Interès Geològic) o Geòtops de Gavà són els denominats "Eramprunyà-La Desfeta" i una part del "Massís del Garraf". Per a més informació, consulteu el capítol 1. Presentació del municipi, apartat 1.4.2.5. Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya.

4.3. Connectivitat biològica del territori

4.3.1. Connectors biològics

La pressió antròpica sobre el medi ha modificat el paisatge i l'ha modelat a la seva conveniència. Actualment trobem extenses àrees del territori esquitxades per una urbanització difusa i tallades per extenses estructures lineals, com ara carreteres o línies elèctriques. La transformació d'hàbitats és l'altra pràctica que es realitza sense consciència dels efectes que provoca.

En el mosaic del municipi, però, es troben espais que, tot i haver estat modificats per l'home, conserven trets diferencials i característics que els permeten abrigar ecosistemes molt valuosos. Aquests espais han estat objecte d'atenció darrerament i han estat dotats de figures de protecció que garanteixen una gestió adequada per evitar la seva degradació. Aquestes àrees d'alt interès, però, perden la seva funcionalitat si queden marginades a causa de la fragmentació i l'isolament derivats de l'efecte barrera de les infraestructures lineals i la destrucció de l'hàbitat. Les zones protegides aïllades es veuen abocades a l'empobriment genètic i l'efecte fundador (manteniment d'una població a partir d'un nombre petit d'individus que pot fer expressar els gens recessius perjudicials). Pateixen una ràpida davallada de la diversitat que acaba en extincions locals inicialment i absolutes a la fi, quan s'arriba als nivells de població mínima viable.

La desaparició d'una espècie en una zona concreta no només és negativa per la pèrdua de diversitat, sinó que també pot generar canvis a escala paisatgística: la pèrdua d'una espècie pot afavorir l'explosió demogràfica d'una altra generant un desequilibri que repercuteix en tot l'ecosistema.

Un altre efecte negatiu de la fragmentació és la creació de noves vores a les àrees naturals: a les vores, les variables ambientals són diferents del nucli de l'espai natural i per tant, varia la composició d'espècies. Aquests efectes negatius es filtren cap al nucli de l'espai.

A més a més, molts processos ecològics es donen a escales molt més grans que la de l'espai protegit i aïllat: les migracions estacionals o de dispersió juvenil, moviments per a alimentar-se o aparellar-se, etc. La limitació en l'espai perjudica el manteniment de la diversitat.

El manteniment de la diversitat passa, no només per la conservació d'uns espais determinats i l'expoliació de la resta, sinó per la correcta administració de tot el territori.

Els connectors biològics permeten el manteniment de les característiques de les zones preservades a través de mecanismes propis: la variabilitat i l'intercanvi genètic, la recolonització de noves àrees perifèriques -efecte reserva-, els moviments periòdics o estacionals, l'increment de la zona de campeig, etc., alhora que revaloritza el conjunt del territori en millorar la qualitat de vida, la diversitat biològica i l'harmonia estètica del paisatge.

La creació de figures que permetin preservar i potenciar els corredors biològics, que facilitin els fluxes d'intercanvi biològic que de manera natural s'han establert en el territori, és una necessitat. Però cal no entendre aquests espais com una pèrdua de superfície útil per al municipi, sinó com una aposta segura pel futur: el corredor biològic no només garantirà la viabilitat dels espais naturals protegits que connecta, sinó que permetrà conservar l'encant paisatgístic del municipi i per tant l'atractiu que aquest representa per als visitants.

A més a més, una correcta gestió del corredor pot compatibilitzar la seva funcionalitat biològica amb un ús públic enfocat a la descoberta del territori: la creació d'itineraris i altres usos socials i recreatius que no generin impactes sobre el medi, poden repercutir directament en la rendibilitat de la zona, capitalitzant-la econòmicament i paisatgísticament.

4.3.2. La protecció dels connectors biològics

A Catalunya, diversos instruments legislatius i de planificació promulgats en el marc de la Generalitat de Catalunya i d'altres institucions públiques com privades han incorporat tota mena de teories i pràctiques relatives a la connectivitat ecològica a través d'estudis, criteris, principis, diagnòstics, directrius, plans territorials, plans urbanístics, proposicions no de llei i lleis.

El Pla Territorial General de Catalunya (PTG), aprovat per la llei 1/1995 de 16 de març, defineix, entre d'altres, els següents espais com a objecte de protecció:

☞☞☞ “Els espais de lligam o relació entre els espais del PEIN són aquells espais de connexió que els estructuren en una xarxa contínua i els incorporen en un sistema territorial més ampli”.

☞☞☞ “Els terrenys forestals situats a les ribes de rius, rieres i torrents”.

✍✍ “Espais de la xarxa hidrogràfica, que en els trams no urbans poden actuar com a corredors biològics que lliguin i assegurin la continuïtat de la xarxa dels espais objecte de protecció”.

Per a aquests espais, el PTG redacta, entre d'altres, les següents directrius:

✍✍ “Impulsar la redacció del planejament especial o sectorial específic i propi de cada espai. Planejament que ha de definir la normativa, gestió, infraestructures i equipaments i, així mateix, els programes específics i d'inversions de l'espai”.

✍✍ “Impulsar la regeneració i restauració dels espais naturals d'interès que es trobin degradats o hagin sofert alteracions que posin en perill la seva integritat”.

✍✍ “Tractar aquests espais com un sistema territorial integrat d'espais naturals que ofereixen un continu natural i, d'aquesta manera, assegurar la continuïtat de la taca de sòl no urbanitzable per tot el territori”.

El Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), desplegant un dels articles de la Llei 12/1985 d'Espais Naturals, es va aprovar amb el decret 328/1992 de 14 de desembre. En el programa de desenvolupament del Pla es preveu la “creació d'un programa específic de treball destinat a la determinació dels criteris i mesures necessàries per a garantir el manteniment de les degudes connexions biològiques entre els espais inclosos al Pla”.

4.3.3. L'Anella Verda

L'Anella Verda és un projecte promogut per l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona que consisteix en preservar unes 150.000 ha dintre de l'àrea metropolitana de Barcelona per construir un "cinturó verd" al voltant de Barcelona.

Aquest projecte respon a la necessitat de protegir el territori que integra i envolta la Regió Metropolitana de Barcelona i sobretot els Parcs Naturals i els espais protegits existents i els corredors ecològics que els connectin. Aquest territori es veu afectat per l'increment de les urbanitzacions que van ocupant importants extensions de sòl.

Els espais que integren l'Anella Verda són els següents:

- ?? Parc natural del Montseny i connexió amb l'espai de PEIN de Guillerries-Savassonna.
- ?? Espais del PEIN entre el Montseny i Sant Llorenç del Munt.
- ?? Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.
- ?? Espais PEIN de Montserrat i Roques Blanques amb les seves connexions mútues i les de tot el conjunt amb el Parc de Sant Llorenç i la connexió amb l'espai PEIN de la Llacuna.
- ?? Espais de connexió de la Serralada Prelitoral amb la litoral.
- ?? Espais del PEIN de l'Ordal, Foix i Olèrdola i les seves connexions amb el Parc del Garraf.

- ?? Connexió del Parc del Garraf amb el Parc de Collserola aprofitant la llera fluvial del Llobregat, al sí del Parc Agrari del Baix Llobregat.
- ?? Connexió de Collserola amb la Serralada de Marina-Sant Mateu-Cèllecs, qualificada com espai del PEIN.
- ?? Connexió de Serralada de Marina amb el Parc del Corredor-Montnegre, i d'aquest amb els espais del PEIN prop del riu Tordera.

Aquesta projecte està emparat per la Llei d'Espais Naturals, la Llei del Sòl i el Pla Territorial General de Catalunya.

El Parc Agrari del Baix Llobregat, el Parc del Garraf i les connexions d'aquests amb d'altres espais naturals protegits, són els diferents espais de Gavà que formen part de l'Anella Verda.

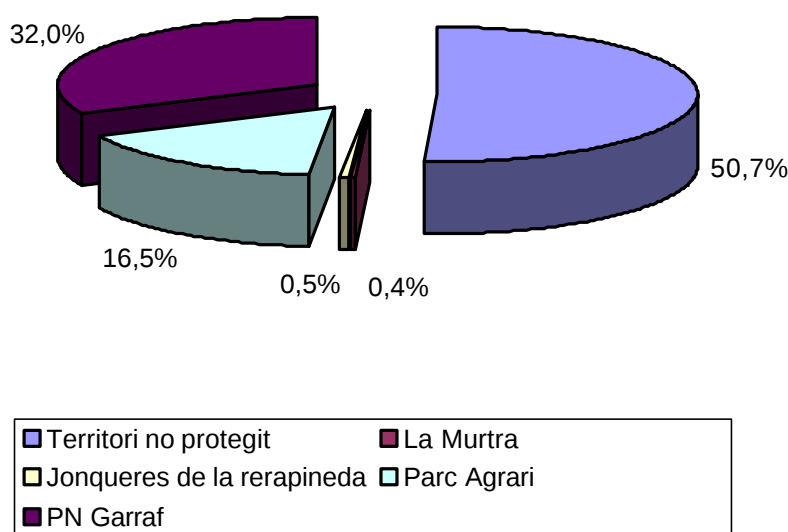
4.3.4. La connectivitat a Gavà

Gavà es caracteritza per ser una àrea molt heterogènia, que presenta característiques geològiques i climàtiques molt diferents, fet que condiciona la vegetació de la zona i per tant el tipus de fauna.

Els ambients que es troben al municipi varien des de la costa fins als cims del Garraf, passant per sistemes dunars ben desenvolupats fins a les zones boscoses del massís del Garraf. A més cal tenir en compte que a Gavà s'hi troba la frontera bioclimàtica entre els climes mediterranis subhumits i subàrids tret que, a part de dotar a Gavà d'una gran diversitat d'espècies vegetals, incrementa la importància del municipi com a connector de dues regions bioclimàtiques diferenciades.

Gavà, per la seva situació, actua de connector entre diferents espais protegits del territori com són el Parc Natural del Garraf, el Parc Agrari del Baix Llobregat i el delta del Llobregat, que cal tenir en compte a l'hora de realitzar noves actuacions al municipi. En la següent figura es mostra quins espais de Gavà estan protegits i el percentatge que representa cadascun d'ells respecte la totalitat del municipi.

Figura 7: Distribució del territori protegit a Gavà.

PN: Parc Natural.

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge, DEPLAN, S.L.

Segons les dades anteriors, 1.523,4 ha de Gavà estan dotades d'algun tipus de figura de protecció. Aquesta extensió protegida representa un 49,3 % de Gavà, és a dir, quasi la meitat del territori.

A partir d'aquestes dades s'observa com Gavà actua com a element connector entre els diferents espais protegits, per tant cal tenir en compte la connectivitat dins del municipi alhora de construir noves infraestructures, urbanitzacions, etc. per no incrementar el factor barrera ja existent a Gavà ocasionat per exemple per certes infraestructures com és la via del ferrocarril, les carreteres C-245, C-32, C-31 i la zona urbanitzada.

A més, destaca la funció de connectors dels cursos fluvials com la riera de Canyars que comunica el massís del Garraf amb la plana deltaica.

Cal destacar la riera dels Canyars, un element ambiental amb un gran potencial paisatgístic i ecològic, actualment força minvat

Des d'antic, la riera estava fortament antropitzada. La vegetació autòctona de ribera s'ha substituït per un canyar (*Arundo donax*) tot i que encara es troben franges de bosc de ribera amb àlbers, pollancre, salzes i oms entre d'altres.

Abans de la darrera canalització (1991), la riera feia la funció de corredor biològic entre els diferents ambients deltaics amb els de la Serralada Litoral. En la canalització, es va duplicar l'amplada de la llera es va construir un pendent esglaonat i es va impermeabilitzar. Aquestes obres van comportar la desaparició de les bosquines de ribera que vorejaven la riera i la funció de corredor biològic s'ha vist minvada afectant sobretot les espècies aquàtiques i les aus. A més ha limitat l'intercanvi genètic entre les espècies del delta i la Serralada Litoral.

La impermeabilització de la llera ha tingut conseqüències diverses, ja que ha impossibilitat la utilització d'aquesta com a camí rural (en època seca) i ha limitat la

recàrrega de l'aquífer superficial i ha tallat la connexió freàtica entre la riera i els petits aiguamolls laterals que s'han anat assecant.

La suma d'impactes ha comportat l'extinció local d'espècies com la salamandra (*Salamandra salamandra*), el gripau comú (*Bufo bufo*), el tòtil (*Alytes obstetricans*) o la quasi desaparició de l'anguila (*Anguilla anguilla*).

L'ajuntament de Gavà, juntament amb el Museu de Gavà, va realitzar una recuperació ecològica de la riera:

✍✍ Es va excavar un canal d'aigües baixes i es van eliminar les terrasses.

✍✍ S'ha realitzat una recuperació de la vegetació de la riera, amb espècies com la jonca (*Scirpus maritimus*), el canyís, la boga, el lliri groc, etc, i del bosc de ribera amb una plantació de l'àlber (*Populus alba*), una de les espècies en més perill a l'hemidelta.

Aquesta actuació però, es va malmetre amb la connexió de la riera de Parets a la riera de Canyars.

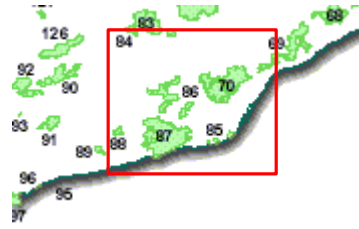
Amb la recuperació de la riera, aquesta continua tenint un important paper ecològic, tant per la flora i fauna presents com pel paper de corredor biològic entre la diversitat d'ambients. Un exemple clar seria l'estepa arenal, una de les espècies de la reraaduna, que ha colonitzat aquest hàbitat gràcies a la riera dels Canyars.

Els trams de muntanya i l'últim quilòmetre i mig abans de desembocar a mar són els trams de més qualitat ambiental de la riera de Canyars.

Pel què fa a la connexió dels diferents espais naturals presents al delta, cal considerar l'important paper de les corredores agrícoles com a canals connectors entre la riera de Canyars i la Murtra.

El PEIN és un pla territorial sectorial, que selecciona 144 espais naturals que abasten poc més del 20% de la superfície de Catalunya, elegits amb el criteri fonamental de recollir les mostres més representatives de la diversitat biològica dels sistemes naturals de Catalunya. El programa de desenvolupament del PEIN té com a objectiu garantir les connexions biològiques entre els diferents espais del PEIN. Així doncs, en la següent figura es mostren els espais PEIN que formen part de Gavà, és a dir, el PEIN del Garraf i el del delta del Llobregat, i els del territori circumdant al municipi

Figura 8: Espais del PEIN de Gavà i el seu entorn immediat

Núm. 85: PEIN del delta del Llobregat

Núm. 86: PEIN de les muntanyes de l'Ordal

Núm. 87: PEIN del Garraf

Núm 70: PEIN de la serra de Collserola

Font. Web Gencat.

Així doncs, les serres de Roca Salena i de les Ferreres, al nord de Gavà, tenen també l'important paper de connectors entre el Garraf i l'espai d'interès natural de l'Ordal.

4.4. Gestió dels sistemes agrícola, forestal i hidrològic.

4.4.1. Sistema agrari

4.4.1.1. Enfocament territorial

Per a la caracterització del sistema agrícola del municipi s'han tingut en consideració les dades del Cens Agrícola realitzat al 1999.

Cal remarcar que les dades que es mostren del Censos Agraris provenen de les declaracions dels propietaris. Aquest fet dóna algunes vegades com a resultat una superfície agrícola menor de la que realment existeix, a causa de la no declaració per part d'alguns propietaris.

Al municipi de Gavà, la superfície agrària total és de 697 ha. Aquesta superfície ha incrementat un 12% en els darrers 17 anys, passant de 608 ha l'any 1982 a 697 ha l'any 1999. Aquest increment però, no ha estat gràcies a l'augment de la superfície agrícola utilitzada sinó al terreny forestal (zones naturalitzades i de ribera). Per contra la superfície de terra llaurada s'ha reduït quasi a la meitat i el terreny de pastura permanent continua essent inexistent.

La taula que es mostra a continuació indica quina ha estat la distribució de la superfície agrària a Gavà, durant els últims anys.

Taula 5. Distribució de la superfície agrària a Gavà

ANY	SAU			Terreny forestal (ha)	Matoll (ha)	Altres (ha)	SuperfT OTAL (ha)	Núm. explot
	Terres llaurades (ha)	Pastures permanents (ha)	Núm. explot					
1999	287	0	94	326	77	7	697	105
1989	437	16	149	30	6	24	551	185
1982	456	0	146	124	12	9	608	154

SAU: Superfície Agrícola Utilitzada.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

La superfície agrícola utilitzada a Gavà, segons dades de 1999, és de 287 ha, superfície que representa un 9 % del total del municipi. Un 41% de les terres són llaurades, un 47% és terreny forestal, un 11% és matoll i un 1% està dedicat a altres usos.

El municipi de Gavà disposa de 105 explotacions, quasi totes amb terres (98%), i la majoria d'aquestes, 94 explotacions, són explotacions agràries.

A Gavà hi ha 12 explotacions ramaderes. D'aquestes, un 83% de les explotacions (10 explotacions) són amb terres, és a dir, és dediquen a una ramaderia de tipus extensiu. Les dues explotacions restants, un 17%, són de tipus intensiu, i per tant, sense terres.

En la següent taula es mostra la distribució de les terres en funció de l'existència o l'absència de ramaderia.

Taula 6. Distribució de la superfície ramadera

ANY	Amb ramaderia		Sense ramaderia		Explot sense terres	TOTAL	
	Explot.	ha	Explot.	ha		Explot.	ha
1999	10	17	93	680	2	105	697
1989	16	45	149	506	20	185	551
1982	6	15	147	593	1	154	608

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

Figura 9: Pastura.

Les explotacions ramaderes amb terres no només destinen les terres a la producció ramadera sinó també a altres usos. Són molt poques les explotacions ramaderes que tenen parcel·les dedicades exclusivament a la

pastura.

Font: DEPLAN, S.L.

Pel què fa al tamany de les explotacions, la següent taula les classifica en funció del nombre de parcel·les. La lectura d'aquesta taula és la següent: per exemple, existeixen 34 explotacions que tenen de 2 a 3 parcel·les cada una d'elles. Aquestes 34 explotacions ocupen 412 ha en les quals hi ha un total de 83 parcel·les.

Taula 7. Explotacions amb terres. 1999

Núm. Parcel·les	1	2-3	4-5	6-14	15-29	TOTAL
Explotacions	28	34	24	16	1	103
Superfície (ha)	73	412	120	82	12	699

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

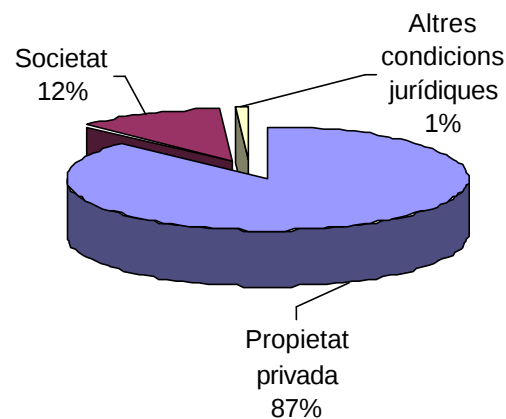
El tamany mig de les parcel·les és d'1-2 ha i la majoria de les explotacions són d'un tamany reduït, d'entre 2-3 parcel·les per explotació.

En els darrers anys ha augmentat considerablement l'agricultura a temps parcial al Baix Llobregat. Segons dades de 1990, el 65% de les explotacions de la comarca eren

a temps parcial. De totes maneres, la zona del delta és la que continua mantenint un tant per cent més elevat d'explotació exclusiva, un 50% de les explotacions.

Pel què fa a la titularitat dels terrenys, majoritàriament són de propietat privada, tal com es mostra en la següent figura.

Figura 10: Personalitat jurídica del titular de l'explotació. Any 1999.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

4.4.1.2. Enfocament productiu

4.4.1.2.1. Sistema agrícola

La població activa ocupada en el sector agrícola tan sols representa un 0,1% de la població activa total segons dades de 2002. La població que treballa en el sector ha disminuït en els anys.

La gran diversitat d'unitats morfològiques de la zona, juntament amb la suavitat climàtica que la caracteritza, col·laboren a la diversitat i productivitat de l'agricultura. L'únic factor limitant és la qualitat de l'aigua.

Ja des de mitjans de segle XX, la superfície agrícola de regadiu va anar augmentant progressivament, fins arribar al 66% del total de la superfície agrícola utilitzada de Gavà (189 ha segons dades de 1999).

Les terres agrícoles del delta es reguen utilitzant l'aigua de les corredores agrícoles. En aquelles terres a on l'aigua no hi arriba, a la zona nord, l'aigua s'extreu mitjançant pous.

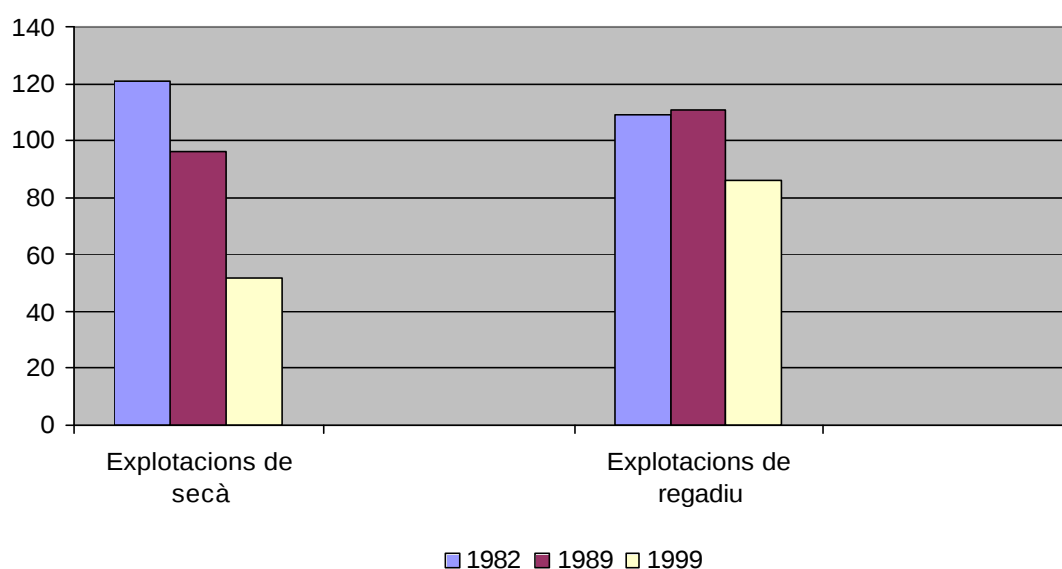
El sistema de reg és, majoritàriament, per aspersió i per capil·laritat. Aquest darrer sistema és emprat a la part baixa de Gavà, on el nivell freàtic de l'aqüífer superficial és a molts pocs centímetres del nivell del sòl efecte que a més està reforçat per la

presència de les corredors. Per a més informació respecte el funcionament de les corredors, consulteu el capítol 1. Presentació del municipi, apartat 1.4.4.1. Xarxa hidrogràfica (conca de la Murtra).

El nombre d'explotacions de secà i de regadiu ha disminuït des de 1982, però en proporció, han augmentat el nombre d'explotacions de regadiu. Aquestes, segons dades de 1999, representen un 66% del total d'ha llaurades.

La figura següent, mostra la distribució de les explotacions agrícoles de Gavà en funció del tipus de reg.

Figura 11: Distribució de les explotacions en funció del tipus de reg.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

A la comarca del Baix Llobregat, la tipologia de conreu ha anat variant al llarg dels anys. A mesura que ha anat incrementant la superfície de terra que disposa d'aigua per al reg, l'agricultura s'ha anat especialitzant en el cultiu d'hortalisses i fruiters.

A continuació es mostra l'evolució de la superfície ocupada pels diferents tipus de cultius existents a Gavà:

Taula 8. Evolució del tipus de cultius a Gavà. Superfície conreus (ha)

Conreus	1982	1989	1999
Cereals per a gra	11	12	7
Patates	0	4	14
Farratges	0	1	1
Hortalisses	420	396	225
Flors i plantes hornamentals	8,3	16,8	11
Llavors i plàntules	0	0	2,07
Guarets	0	0	0,19
Hortes familiars	0	0,08	0,58
Fruiters de clima temperat	6	3	6
Olivera	0	0	1
Espècies arbòries forestals no comercials	124	27	313
Espècies arbòries forestals comercials	0	3	13

Font: Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Figura 12: Conreus llenyosos: oliveres.

Segons dades de 1999, la principal superfície l'ocupen les espècies arbòries (espècies comercials i no comercials) amb 326 ha, superfície que representa un 55% del terreny. Aquest tipus de conreu, juntament amb les patates, flors i plantes ornamentals i les llavors i plàntules, han augmentat durant els últims anys.

Font: DEPLAN, S.L.

Tot i que la superfície de conreus d'hortalisses ha disminuït durant els últims anys, actualment aquests encara són els principals cultius herbacis del municipi, ocupant una superfície de 225 ha. També destaca el cultiu de patates (14 ha), seguit de les flors i plantes ornamentals (11 ha) i finalment els cereals de gra (7 ha).

Canvis en tipologies de conreus i implicacions ambientals

Tal com s'ha vist fins ara, el tipus de cultiu de la comarca ha anat variant al llarg dels anys. Ja en el segle XVIII, la vinya va substituir gran part de les extensions d'olivera, i a finals de segle es varen començar a estendre els arbres fruiters. A partir d'aquí,

s'inicia la recerca de fonts d'aigua i per això es construeixen els primers canals a l'esquerra del riu. S'utilitzaven diversos sistemes de reg: sínies, pous, cisternes, captació d'aigua directament del riu i pous artesianes.

En les noves terres de regadiu (s. XIX), es cultiva blat de moro, cànem, hortalisses i cereals. El cereal va anar retrocedint, a excepció de la zona del delta, i per contra els fruiters van anar ocupant el terreny. La vinya va esdevenir el principal cultiu.

A poc a poc els conreus es van intensificant i s'inicia una especialització en hortalisses i fruiters, concentrats al delta i a la vall baixa respectivament.

Gavà, era conegut pel cultiu d'espàrrecs fins al darrer quart del segle XX. Avui, aquest cultiu forma ja part d'una minoria.

Certes hortalisses es veuen afavorides pels sòls sorrencs de Gavà, com raves, pastanagues, cebes o porros.

A la segona meitat del segle XX, l'agricultura de la comarca va esdevenir una agricultura periurbana, sotmesa a les necessitats d'expansió tant de la indústria com de la resta de sectors econòmics, i l'agricultura va deixar de ser l'activitat principal.

El creixement de la població, ha tingut una influència molt important sobre l'extensió de les terres de conreu, esdevenint un dels principals factors de reducció dels boscos. Ja durant els segles XVII-XIX, la prosperitat agrícola es basava en l'extensió de terres de cultiu, utilitzant la tècnica de l'artigatge (preparar la terra per conrear-la mitjançant la utilització del foc), donant com a resultat el desboscament. En el segle XX però, el progrés agrícola va ser més aviat gràcies a la intensificació de les terres i a les noves tècniques de cultiu.

La disminució de la superfície agrària manté una relació inversament proporcional al creixement de la població produint-se una davallada considerable.

En les zones planeres, part de les terres agrícoles van convertir-se en assentaments urbans i industrials, ocasionant greus problemes de contaminació de l'aigua, aire i sòl, entre d'altres, dels terrenys circumdants. Les diferents infraestructures construïdes han anat segmentant les explotacions i les parcel·les.

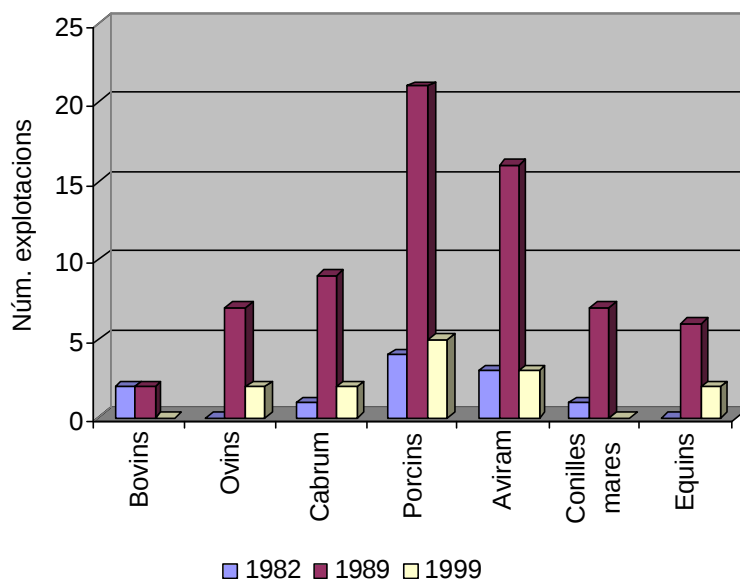
Cal destacar que aquesta recessió de l'activitat agrària ha afavorit, en zones de muntanya, la difusió dels incendis forestals, l'abandonament de camins i la pèrdua de biodiversitat.

4.4.1.2.2. Sistema ramader

Segons dades del cens agrari de 1999, hi ha 14 explotacions ramaderes, principalment dedicades al bestiar porcí i oví. El nombre d'explotacions ramaderes ha disminuït considerablement des de 1989, any en què el nombre d'explotacions es va triplicar.

La següent figura mostra l'evolució del nombre d'explotacions per espècies segons els censos ramaders dels anys 1982, 1989 i 1999.

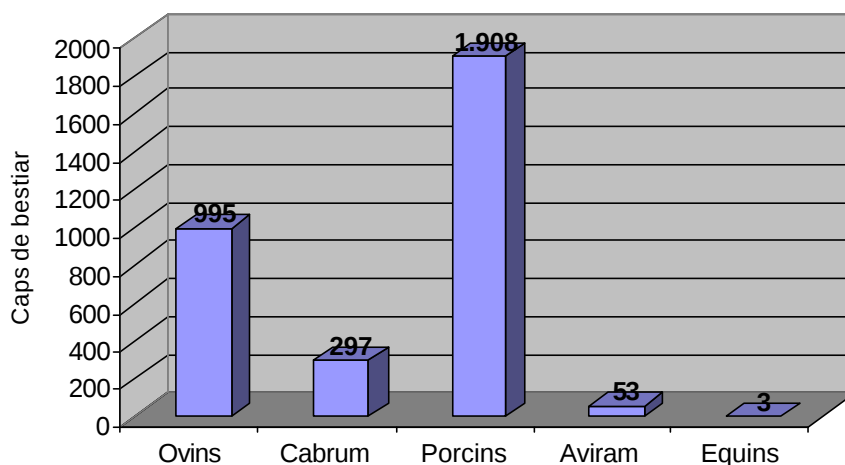
Figura 13: Evolució del nombre d'explotacions ramaderes per espècies.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

A partir de la gràfica del cens de caps de bestiar, s'observa com les espècies majoritàries són els porcs i les ovelles amb 1.908 i 995 caps, respectivament. En la següent gràfica es mostra el nombre de caps de bestiar segons el cens de 1999.

Figura 14: Nombre de caps de bestiar. Any 1999.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

4.4.1.3. El Parc Agrari del Baix Llobregat

La comarca del Baix Llobregat, és una de les extensions agrícoles més productives de Catalunya i s'hi desenvolupa l'activitat agrària més important de l'àrea metropolitana de Barcelona.

La superfície agrària de Gavà ocupa 697 ha, superfície que representa un 22,5% del municipi. Aquesta extensió representa un 4% de la superfície agrària total del Baix Llobregat.

A continuació, es mostra una taula en la qual es compara la superfície agrària de Gavà amb la de la comarca.

Taula 9. Superfície agrària*. Any 1999.

Localització	Activitat agrària (ha)	% respecte la superfície total del municipi i de la comarca
Gavà	697	22,5
Baix Llobregat	16.770	34,6

**Quan es parla de superfície agrària, s'entén el conjunt format per la superfície agrícola utilitzada, el terreny forestal i de matolls i altres usos que tenen lloc en el terreny catalogat com a sòl agrari.*

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

Pel fet de tractar-se d'una zona periurbana aquesta està sotmesa a un seguit de pressions, tant pel què fa a l'expansió urbana i industrial com a la construcció d'infraestructures viàries i energètiques. A més a més cal afegir-hi els impactes que generaran les noves infraestructures previstes pel Pla Delta: projecte de desviació del tram final del riu Llobregat al sud de l'actual desembocadura per facilitar l'ampliació del Port de Barcelona i la construcció d'una tercera pista a l'aeroport del Prat del Llobregat.

A causa de totes aquestes pressions, l'espai agrari està en perill de retrocés, per la qual cosa el Consell Comarcal del Baix Llobregat, la Diputació de Barcelona i la Unió de Pagesos van acordar elaborar i presentar un projecte de viabilitat del Parc Agrari del Baix Llobregat al programa LIFE de la Unió Europea l'any 1996. El programa LIFE tenia com a objectiu prioritari la redacció de projectes que comportessin la millora de les condicions ambientals de territoris costaners

L'objectiu principal del Parc Agrari és:

- ☞ Preservar aquest espai.
- ☞ Promoure el desenvolupament econòmic del territori agrari i de les explotacions agrícoles.
- ☞ Conservar i difondre els valors ambientals i culturals.

El juny de 1998 es va constituir el Consorci del Parc Agrari, òrgan públic de naturalesa institucional, per a la gestió d'aquest. Està format pel Consell Comarcal del Baix Llobregat, la Diputació de Barcelona, la Unió de Pagesos i els Ajuntaments dels 14 municipis que tenen terres dins del Parc (Castelldefels, Gavà, Viladecans, el Prat, l'Hospitalet, Cornellà, Sant Boi, Santa Coloma de Cervelló, San Joan Despí, Sant Feliu de Llobregat, Molins de Rei, Sant Vicenç dels Horts, Pallegà i el Papiol). El Consorci del

Parc Agrari té com a òrgan consultiu el Consell Agrari, format per representants dels sectors socials, professionals i econòmics del Parc.

Una de les primeres actuacions del Parc Agrari, fou la realització d'una sèrie de proves pilot per avaluar els resultats d'una sèrie d'activitats, com la promoció del tomàquet de producció integrada de les Agrupacions de Defensa Vegetal (1997), la seguretat i vigilància rural (1998), etc.

Algunes de les iniciatives del Parc Agrari són les següents:

- ✍️ **Planta de Normalització de Productes Hortofructícoles:** gestionada per la cooperativa Eurohorta. Aquest centre es va crear amb la finalitat de posar-lo a disposició d'associacions de pagesos pel triatge, classificació i envàs de productes hortofructícoles.
- ✍️ **Servei de Vigilància i Seguretat del Parc:** creat per tal de vigilar aquells punts més insegurs i garantir la seguretat rural. Aquest és un dels objectius marcats pel PGDA, que pretén mantenir el servei de Vigilància del Parc i establir un pla de seguretat i mesures preventives i de seguretat contra els furt i robatoris.
- ✍️ **Distintiu Producte FRESC:** creat per distingir i promocionar les produccions de qualitat. Un altre dels objectius del Pla de Gestió i Desenvolupament Agrari (en endavant PDGA) és la creació i promoció d'aquesta identificació per a prestigiar i difondre els productes del Parc Agrari.

S'ha elaborat un **PGDA** per promoure econòmicament i socialment el territori, evitant així el retrocés agrícola. S'han marcat unes línies estratègiques, per assolir els objectius marcats i resoldre problemes concrets que afecten a les explotacions agràries:

1. Assolir l'eficiència de les infraestructures i els serveis generals del territori agrari.
2. Promoure sistemes de producció i comercialització que afavoreixin l'increment de les rendes generades per les explotacions agràries.
3. Fomentar la implantació de serveis i la modernització de les explotacions agràries per millorar-ne la viabilitat.
4. Aconseguir un espai de qualitat integrat en el territori i amb harmonia amb el medi natural.
5. Consolidar el patrimoni natural i cultural del Parc Agrari sense interferències amb l'activitat agrària.

Cadascuna d'aquestes línies estratègiques té uns objectius específics i per assolir-los, s'han marcat una sèrie de mesures i s'han elaborat unes fitxes per cada mesura.

Per altra banda, s'ha aprovat provisionalment pel Consell Comarcal del Baix Llobregat el **Pla Especial (PE)** del Parc Agrari, figura urbanística que regula els usos d'aquest territori, i que posa les bases per l'aplicació de les propostes del pla de desenvolupament. Aquest PE desenvolupa el Pla General Metropolità de l'any 1976, que ja qualificava com a sòl agrícola 2.700 ha, compreses entre el delta i la vall baixa del Llobregat, de les 3.500 ha cultivades. Actualment, aquest PE està pendent d'aprovació final per la Comissió d'Urbanisme de la Generalitat de Catalunya i que s'espera que sigui a finals de l'any 2003.

El PE preveu que aquest es desenvolupi en un termini de 5 anys amb l'elaboració de 6 plans rectors sobre:

- ✂✂ Ordenació de l'estructura viària
- ✂✂ Millora de la producció agrària
- ✂✂ Gestió dels recursos hídrics
- ✂✂ Ordenació dels usos rururbans
- ✂✂ Ambientalització i qualitat paisatgística
- ✂✂ Ordenació ús social

4.4.1.3.1. Gavà dins del Parc Agrari

La zona agrària de Gavà inclosa dins del Parc Agrari es troba a la franja sud del municipi, sobre la plana deltaica del riu Llobregat, ocupant una superfície de 508,4 ha. El Parc Agrari del Baix Llobregat de Gavà està principalment en sòl com a rústic protegit de valor agrícola (clau 24) si bé també amb altres classificacions (Sistemes de Serveis tècnics, Equipament comunitaris i dotacions, Parcs i jardins urbans, etc).

En la següent figura es mostren els límits del Parc Agrari a Gavà tal com estableix el Pla Especial.

Figura 15: Límits del Parc Agrari a Gavà.

Font: Consell Comarcal del Baix Llobregat.

Segons les dades que es mostren a continuació, un 22,5% de Gavà és superfície agrària, de la qual un 73% està inclosa dins del Parc Agrari.

Taula 10. Superfície agrària vs. Superfície del Parc Agrari de Gavà

	Superfície (ha)
Superfície agrària	697
Parc Agrari	508,4

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

El terreny de Gavà inclòs dins el Parc està molt parcel·lat, però la distribució de les parcel·les és força homogènia. El tamany mig de les parcel·les és d'una *mojada*, mesura agrària tipus utilitzada que equival a 0,49 ha.

Els cultius són principalment de regadiu amb hortalisses a la zona del delta. Aproximadament el 80% de la superfície agrícola del Parc Agrari de Gavà es destina a l'activitat de tipus professional.

Figura 16: El Parc Agrari a Gavà.

Font: DEPLAN, S.L.

4.4.1.4. Qualitat ambiental

A Gavà, les dimensions de les parcel·les són petites i per aquest motiu, són destinades a un conreu de tipus intensiu. La diversitat de cultius, en petites explotacions, contribueix a la biodiversitat de la zona, esdevenint un factor que incrementa la qualitat paisatgística i a més, pel fet de tractar-se d'una zona periurbana, la zona agrícola esdevé una àrea d'esbarjo per un sector de la població.

Per altra banda aquestes parcel·les de petit tamany, amb un ús intensiu de la terra i en funció del tipus d'explotació ramadera, contribueix significativament a la contaminació orgànica.

Gavà no és un municipi on la ramaderia sigui una activitat important. Si s'avalua quina ha estat l'evolució del nombre de caps ramaders per unitat de superfície agrícola segons dades del cens agrari de 1982, 1989 i 1999 s'observa com aquesta relació ha anat disminuint segons les últimes dades de les quals es disposa de 20,13 caps/ha l'any 1989 a 11,34 l'any 1999.

Taula 11. Evolució del nombre de caps ramaders per superfície agrícola

	Caps ramaders	SAU (ha)	caps/ ha
1982	804	456	1,76
1989	9.118	453	20,13
1999	3.256	287	11,34

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

El tipus de cultiu majoritari és de regadiu, aspecte que incideix en el flux de l'aigua.

Figura 17: Camí rural.

En el Parc Agrari existeix una xarxa de camins rurals en bon estat. El PE preveu desenvolupar un pla rector sobre l'ordenació de l'estructura viària.

Font: DEPLAN, S.L.

4.4.2. Sistema forestal

Des del punt de vista productiu, segons les dades facilitades pel DARP corresponents a l'any 2002, la superfície forestal de Gavà representa un 32,1% del municipi, percentatge que es reparteix en bosc per a llenya (89%) i bosc per a fusta (11%).

Una eina per la gestió i planificació de les explotacions forestals són els Plans Tècnics de Gestió i Millora Forestal (PTGMF) els quals planifiquen totes les actuacions a desenvolupar durant els següents 10-30 anys.

Tan sols una petita part de la superfície forestal de Gavà (3,34%) disposa d'un Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal. Aquest terreny forestal pertany a Can Amat, una finca que té part de la superfície en el municipi de Gavà, concretament 33,1 ha, i part a Sant Climent de Llobregat.

4.4.3. Sistema hidrològic

La gestió dels sistema hidrològic del municipi de Gavà ha intentat solucionar problemàtiques relatives a les avingudes de les rieres en èpoques de fortes pluges i satisfer certes necessitats productives, com el reg (Veure apartat 1.3. Entorn Físic).

Ja des de temps antics s'han canalitzat les rieres, com la riera de Canyars, que ha estat modificada en diversos trams. Les obres de canalització s'han estès a d'altres rieres i s'ha arribat a modificar també el seu traçat, tal com succeeix a la riera de les Parets, i se n'ha cobert també d'altres, com la mateixa riera de Parets o la riera de St. Llorenç.

La construcció de corredors agrícoles, excavades ja en el segle XVIII per intentar disminuir els efectes del paludisme, faciliten el desguàs de les aigües de pluja i de les aportacions de les rieres, a més de ser utilitzades per al reg de la zona agrícola del delta del Llobregat. Des de l'Ajuntament de Gavà, un cop a l'any es fa una proposta de neteja de corredors agrícoles a l'Entitat del Medi Ambient, la qual rep propostes del diferents municipis de l'Àrea Metropolitana i l'Entitat ho tramita a l'ACA, la qual aprova i finança les actuacions de neteja de les corredors. L'Ajuntament de Gavà alhora d'escollir quines corredors inclou en la proposta de neteja, divideix la zona agrícola en dos zones, a dreta i esquerra de l'avinguda del Mar, i cada any es proposa el dragatge de les corredors d'una de les dues zones.

L'estany de la Murtra també ha sofert una sèrie de transformacions com és la connexió de la depuradora de Gavà-Viladecans amb l'estany, o la construcció d'un cargol d'Arquímedes per tal de regular el nivell de la Murtra. Aquest conjunt d'elements incrementen el grau d'artificialitat de l'estany, sotmès a una forta pressió antròpica.

4.4.4. Recorreguts excursionistes

L'excursionisme és una activitat que permet tenir un contacte directe amb l'entorn natural i que contribueix a valorar el patrimoni natural i cultural. A més a més, el fet de poder reconduir l'excursionista per uns indrets concrets i facilitant, si es creu convenient, àrees de lleure, evita que el visitant s'escampi pel territori, arribi a zones no desitjades i/o protegides afavorint la degradació del medi natural a causa de l'elevada freqüentació. D'aquesta manera a més de conduir-lo per zones interessants des del punt de vista natural, paisatgístic i cultural, s'aconsegueix un major control del visitant.

A continuació es descriuen alguns dels principals itineraris senyalitzats del municipi de Gavà.

✂✂ El **GR-92, Sender del Mediterrani**, és un sender de Gran Recorregut que travessa tota Catalunya de nord a sud, de Portbou a Ulldecona, pel seu extrem oriental, aprofitant els camins de ronda. Aquest GR, desenvolupa algun dels seus trams a Gavà, concretament l'etapa 21: Bruguers-Garraf, la qual té una durada de 3h i 40 min. El sender passa per Bruguers, pel castell d'Eramprunyà, la Morella i per la Pleta (el Centre d'Informació del Parc del Garraf).

El GR-92, presenta diferents variants al llarg del seu recorregut que es desvien cap a l'interior. Dues d'aquestes variants, el GR 92-3 i el GR 92-4 travessen el massís del Garraf pel nord i pel mig, respectivament.

✂✂ **Camí medieval-Serra de can Perers**: itinerari senyalitzat pel Parc Natural del Garraf que transcorre per Gavà. Aquest itinerari parteix i finalitza el seu recorregut a la masia de can Llong. Segueix el seu recorregut cap a l'ermita de Bruguers, el castell d'Eramprunyà, can Bassoles, can Flocant, i passant pel fons del Magraner s'arriba a la serra de Can Perers, tot creuant el camp de tir de l'exèrcit. A continuació s'arriba a can Tardà, a la masia de can Dardena, la última parada, fins arribar altre cop al punt de partida.

✂✂ L'Ajuntament de Gavà en col·laboració amb la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, ha dissenyat dos itineraris els quals estan en projecte, i per tant encara no s'ha realitzat la senyalització:

1. **Camins de la Sentiu**: Itinerari de dificultat moderada, de 4 hores i 37 minuts de durada i 19,8 Km de longitud, que comença al Parc del mil·leni de Gavà, i passant per La Sentiu i pel mas Passoles, d'entre d'altres, s'arriba al Castell d'Eramprunyà. A partir d'aquí, passant pel camí de Begues a can Peres i per la Sentiu, es torna al punt de partida (el Parc del Mil·leni).
2. **Camí de les Parets a la Murtra**: És un itinerari de baixa dificultat, sense pendents, de 2 hores 51 minuts de durada i d'una longitud de 14,9 Km. El recorregut comença al parc del Mil·leni, passa pel Parc del Calamot, i a través de l'Av. del Mar s'arriba al camí de les Parets de la Murtra, a l'Estany de la Murtra i es retorna a l'Av. del Mar pel camí de la Pineda de Baix. A partir d'aquí es retorna al Parc del Mil·leni seguint el mateix recorregut de l'anada.

✂✂ El Parc Natural del Garraf ha dissenyat una sèrie d'itineraris per realitzar amb vehicle a causa de la seva longitud, però aquests no es troben senyalitzats. Un d'aquests, els de les tres comarques, passa per Gavà:

1. **La ruta de les tres comarques:** Aquesta ruta de 45 Km parteix del Centre d'informació del Parc, La Pleta i s'arriba a Vilafranca del Penedès tot passant per Gavà, Begues, Olesa de Bonesvalls i Avinyonet del Penedès. Al llarg del trajecte es pot observar la heterogeneïtat del paisatge i visitar diferents museus, esglésies, monestirs i altres elements importants del patrimoni arquitectònic.

✍✍ L'ajuntament de Gavà juntament amb la Unió Muntanyenca d'Eramprunyà ha dissenyat una sèrie d'itineraris per realitzar amb bicicleta que tenen com a punt d'inici i d'arribada el municipi de Gavà, però aquests no estan senyalitzats. Els itineraris són:

1. Aquest itinerari és de dificultat mitjana-alta, té una durada de 2 hores i la longitud total del trajecte és de 18,2 km. Des de Gavà i passant per la carretera de Gavà a Begues s'arriba al castell d'Eramprunyà i es retorna al municipi passant per la Sentiu.
2. Es tracta d'un itinerari de 32,4 km de 4 hores de durada i de dificultat mitjana. Partint de Gavà i passant pel camp de tir i per la Clota, s'arriba al coll del pi. Per la tornada a Gavà, es passa pel pla de la Clota, el cim de la Desfeta (524 m) i per la carretera de Gavà a Begues.

✍✍ A més, hi ha d'altres itineraris coneguts i publicats, però no senyalitzats, com per exemple els recorreguts seguits en les excursions guiades i comentades realitzades amb la col·laboració de la unió muntanyenca d'Eramprunyà, l'associació d'amics del museu de Gavà i el grup ecologista Quercus. Algunes d'aquestes excursions són: la ruta de les fonts, ruta per les masies de Gavà (vall de Bruguers i la Sentiu), a l'ermita de Bruguers, castell de l'Eramprunyà i vall de la Sentiu i la Pineda de Gavà, entre d'altres.

4.5. Riscos ambientals

4.5.1 Riscos ambientals d'origen natural

Els riscos d'origen natural són aquells que no estan provocats directament per la presència o activitat de les persones, sinó per factors naturals tals com els geològics i els climàtics. Aquests donen lloc a successos extrems de caràcter excepcional i poden originar situacions de perill.

4.5.1.1. Inundacions i riudes

L'Agència Catalana de l'Aigua (en endavant ACA) ha realitzat un estudi sobre "Delimitació de zones inundables per a la redacció del Pla Especial de Protecció Civil per al Risc d'Inundacions a Catalunya (en endavant INUNCAT). En el projecte INUNCAT, Gavà es valora com un municipi de risc alt d'inundacions. Dels plànols de l'INUNCAT es desprèn que la zona de més risc d'inundacions és:

• Al sud de la carretera C-245 fins al mar (zones industrials, zona agrícola i Gavà Mar),

• Una part del Pla del Carat i la riera dels Canyars des de que s'uneix amb la riera Seca,

• L'àrea de la urbanització de la Sentiu i

• La Riera de Sant Llorenç.

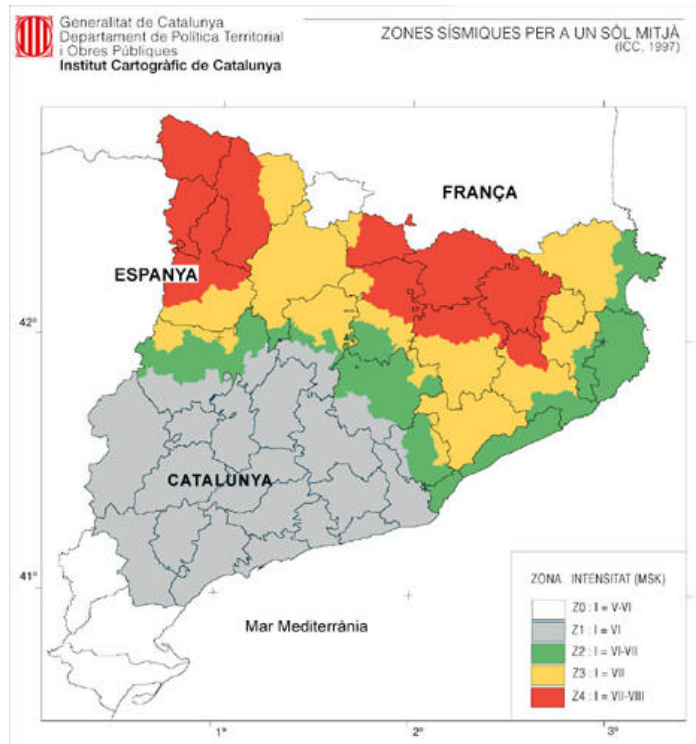
Les inundacions afecten periòdicament a Gavà durant la tardor, tot i que es produeixen, a vegades, al mes d'agost i a la primavera. Les crescudes o avingudes tenen un índex de probabilitat d'un cop o més l'any. Les fortes pluges caigudes en poques hores, el poc desnivell de la meitat sud del terme municipal i la superficialitat del nivell freàtic provoquen que l'aigua no s'infiltri en el sòl, cosa que comporta danys materials com la manca de subministrament de serveis, talls en vies de comunicació i afectació a zones urbanes, així com l'existència d'alguns afectats.

4.5.1.2. Riscos geològics

El Servei Geològic de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC en endavant) ha realitzat una avaluació del risc sísmic que determina les àrees a Catalunya que estan exposades a un risc més gran de que es produeixin situacions d'emergència sísmica.

En el següent mapa de zones sísmiques per a un sòl mitjà, el municipi de Gavà està inclòs a la zona 1 (color gris) on la intensitat màxima esperada en un període de 500 anys és VI.

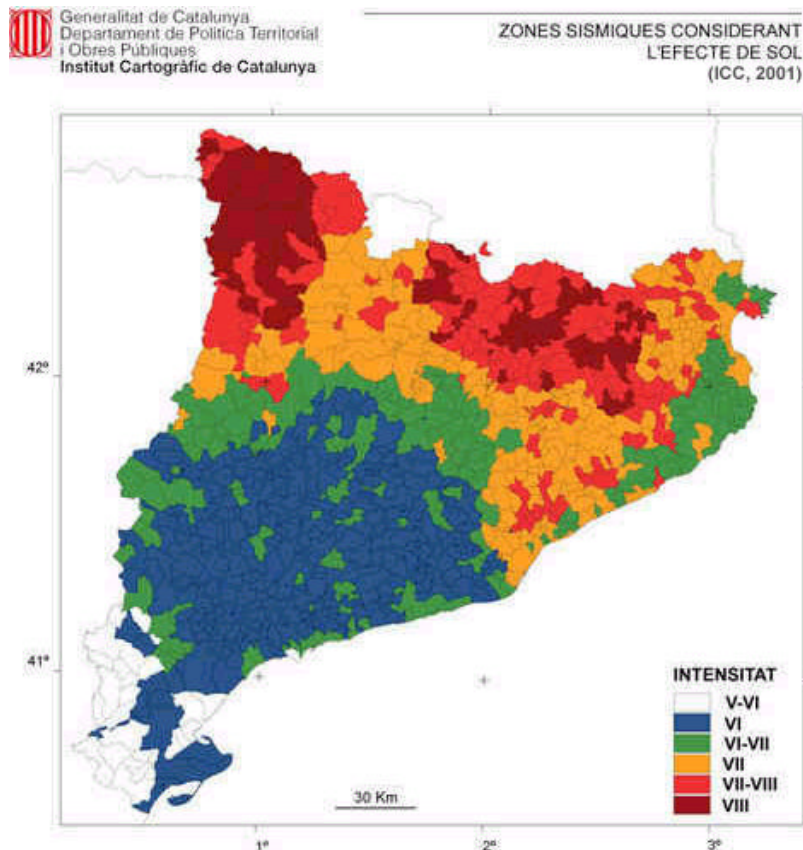
Figura 18: Mapa de zones sísmiques per a un sòl mitjà (1997).

Font: ICC.

Per tenir en compte l'amplificació del moviment sísmic a causa de sòls tous, s'ha realitzat una classificació geotècnica a tots els municipis, concretament en els nuclis urbans, utilitzant quatre tipologies de sòls. Aquests resultats es representen en el mapa de zones sísmiques considerant l'efecte del sòl (2001). Gavà torna a estar inclosa en una intensitat màxima esperada de VI.

Figura 19: Mapa de zones sísmiques considerant l'efecte del sòl (2001).

Font: ICC.

Els perills per moviments sísmics a Gavà són molt puntuals, quasi inexistents. Es tenen dos casos: un el 18 de febrer de 1996 quan se sentí una tremolor corresponent a un terratrèmol, que durà cinc segons i l'altre el 7 d'abril de 1997 que corresponia a un moviment sísmic de 1.8 en l'escala de Richter.

4.5.1.3. Riscos atmosfèrics

4.5.1.3.1. Risc de nevades

Tot i que les nevades són molt puntuals, quasi inexistents, el Pla especial d'emergències per nevades a Catalunya (NEUCAT) marca com a risc alt els municipi que tenen més de 20.000 habitants o els d'una altitud superior als 400 metres i els obliga a fer el Pla d'Actuació municipal. Per tant, Gavà al ser un municipi amb més de 20.000 habitants, tenen pendent la seva elaboració.

4.5.1.3.2. Risc de ventades

A l'hivern, en dies concrets, es dona fort vent, que produeix diverses destrosses i anomalies, com la caiguda d'arbres, etc. El 8 de desembre de 1995 va haver-hi un tornado a la zona de platja.

Pel que fa a gelades, pedregades i sequeres, el municipi de Gavà no té períodes de risc importants.

4.5.2. Riscos ambientals relacionats amb activitats antròpiques

4.5.2.1. Incendis forestals

Segons el mapa de risc d'incendis del Pla de Protecció Civil d'Emergències per incendis forestals a Catalunya (INFOCAT), el risc d'incendis a la comarca del Baix Llobregat és de grau mitjà; en canvi, relaciona el terme municipal de Gavà com a zona de risc molt alt. Per aquest motiu, el municipi de Gavà s'ha vist obligat a elaborar un Pla d'Actuació Municipal d'Emergències per Incendis Forestals (PAMFF), aprovat i homologat des de l'any 1998. A Gavà es va constituir l'Agrupació de defensa forestal de Gavà, ADF de Gavà, el dia 21 de juliol de 1988 i actualment tenen el Ban d'incendis forestals, que consisteix en una publicació amb totes aquelles mesures de prevenció que han de dur a terme totes aquelles persones que puguin provocar algun tipus de risc d'incendi.

El municipi de Gavà s'ha vist afectat en diverses ocasions per incendis forestals de diversa intensitat. Generalment aquests s'han produït en els mesos de primavera i estiu. Les zones de més risc, segons la revisió del Pla Bàsic, és tota la zona forestal de Gavà (on s'inclou part del Parc Natural del Garraf), les urbanitzacions de Brugués, ca n'Espinós, la Sentiu i can Tries, i Les Pinedes de Gavà Mar. Les principals conseqüències dels incendis són la destrucció de la massa forestal, la manca de subministrament de serveis, talls en les vies de comunicació i l'afectació a zones urbanes (tant pel fum com pel foc).

Històricament, els incendis més importants en el municipi de Gavà són: el de juliol de 1982, que cremà centenars d'hectàrees i els estius de 1986 i de 1994. Més recentment l'any 1998 cremaren 36,5 hectàrees de les quals 22,5 es produïren a la carretera de l'abocador del Garraf, a la Serra d'en Paret, el dia 18 de juliol de 1998.

Taula 12. Hectàrees cremades a Gavà (1996-2002)

Any	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Hectàrees cremades	0,30	3,15	36,50	1,09	0,97	2,10	0,22	44,33

Font: Direcció General de Prevenció de Riscos de Medi Natural de la Generalitat de Catalunya.

Entre els anys 1996 i 2001, les superfícies afectades per incendis forestals ha estat d'un 1,43% de la superfície total de Gavà, amb una mitjana anual de 6,3 ha/any.

Segons el Decret de 7 de març 64/1995, el període comprès entre el 15 de març al 15 d'octubre és l'època de risc més alt d'incendi, on es ressalten les següents èpoques de més perill al municipi de Gavà:

☞ Caps de setmana, especialment de l'estiu, donada l'elevada afluència de persones

☞ Revetlla de Sant Joan.

☞ Festa major de Sant Pere.

Els diferents agents actuant al territori municipal en relació als incendis forestals són:

☞ ADF de Gavà com a Grup Local d'Intervenció

☞ La Policia Municipal com a Grup Local d'Ordre

Els centres establerts pel Pla d'Actuació Municipal d'Emergència per Incendis Forestals són:

- ✍️ Centre receptor d'alarmes (CRA)
- ✍️ Centre de Coordinació Operativa Local (CECOPAL)
- ✍️ Centre de Comandament Avançat (CCA).

El CCA és el lloc més proper a l'incendi, el seu lloc el determina el responsable de Bombers i on es coordina els grups locals d'intervenció i d'ordre, sota la direcció del cap del Grup d'Intervenció (Bombers).

El Gabinet d'Informació Municipal i els grups locals de Sanitat i Logístic són dirigits i coordinats des del CECOPAL pel director del PAM, i dona informació de la situació de l'incendi.

El treball de camp en relació al risc d'incendis consisteix en punts de vigilància a Torre Sierra del Patronat Metropolità del Parc de Collserola, ADF de Gavà, la Patrulla de medi ambient de la Policia Municipal, guardes del Parc Natural del Garraf i Agents rurals de la Generalitat.

Les vies d'evacuació presents són tres: la Carretera BV-2041, la de l'abocador i la C-245.

No hi ha zones específiques per l'aterratge d'helicòpters.

Pel que fa als tallafocs, no hi ha franges de 200 m d'amplada, on el 80% de la vegetació arbustiva hagi estat retirada. No obstant això, el que s'aproxima més són les neteges corresponents a les línies elèctriques d'alta i mitja tensió.

A continuació es mostra una taula amb tots els punts d'aigua i hidrants que permeten un millor control en el risc dels incendis. A l'annex I hi ha un mapa amb la seva localització.

Taula 13. Punts d'aigua i hidrants existents

Localització	tipus / diàmetre
Camp de tir militar	bassa
Terme municipal de Begues	dipòsit, hidrant 100
Abocador del Garraf	dipòsit
Nord de la Sentiu	dipòsit
BV-2041, Km 4.2. Al costat dels apartaments Nostra Sra. de Brugués	100 mm
c/ Xaloc amb Pl. de la Sentiu	100 mm
c/ Muntanya amb c/ Bruçs	100 mm
c/ Riu Besos amb c/ Riu Llobregat	100 mm
c/ Riu Fluvià amb c/ Riu Segre	100 mm
c/ Riu Anoia amb c/Riu Ter	100 mm
Av. Eramprunyà amb Rbl. Pompeu Fabra	100 mm
c/ St. Martí amb Av. Joan Carles I	100 mm
C-245 a la indústria Quintela	100 mm
c/Montflorit amb Av. Joan Carles I	100 mm

Font: Pla d'Actuació Municipal d'Emergència per incendis forestals.

Els incendis en moltes ocasions són provocats per la presència o l'activitat de persones que accedeixen a zones amb risc potencial d'incendis. Per aquest motiu, és important una bona gestió en la divulgació de campanyes preventives. En aquest sentit, les campanyes prioritàries de prevenció i d'informació a la població en el municipi de Gavà són:

- ☞☞☞ Campanya de risc d'incendis forestals, que s'inicia al juny amb la publicació d'un ban
- ☞☞☞ Durant les revetlles de Sant Joan i Sant Pere, la setmana abans del 24 de juny, es publica un ban i s'envia una carta als presidents de les Associacions de veïns de les urbanitzacions de la zona forestal i de Gavà Mar on hi ha pinedes importants i una carta a cada habitant de les cases de les urbanitzacions de la zona forestal.
- ☞☞☞ Hi ha una difusió de consells a través dels mitjans de comunicació locals (Gavà TV, Ràdio Sallares, Diari Bruguers).

En la implantació el municipi té previst fer campanyes informatives a la població de:

- ☞☞☞ Consells per la prevenció d'incendis urbans
- ☞☞☞ Consell de prevenció d'accidents a la llar
- ☞☞☞ Consells per la prevenció d'inundacions

4.5.2.2. Riscos sanitaris

En els últims anys, a Catalunya s'han produït diversos casos de **legionel·losi** que han tingut com a conseqüència algunes morts i nombrosos afectats.

Per tant, s'ha de posar especial èmfasi a possibles casos, originats principalment en instal·lacions antigues i mal conservades o fora d'ús durant molt de temps, en sistemes centrals d'aires acondicionats, etc.

A Gavà no hi ha constància que s'hagi produït cap episodi de risc sanitari.

Taula 14. Descripció i anàlisi del risc sanitari

RISC SANITARI	Índex de Probabilitat (IP)	Índex de Danys (ID)	Índex de Risc (IP*ID)
Contaminació bacteriològica	2	2	4
Intoxicacions alimentàries	2	2	4
Epidèmies	2	2	4
Plagues	2	2	2

Índex de probabilitat:

- 0 Inexistents
- 2 Sense constància
- 3 Un cop cada diversos anys
- 4 Un cop o més l'any

Índex de danys previsibles

- 0 Sense danys
- 1 Petits danys materials
- 2 Petits danys o algun afectat
- 5 Grans danys o nombrosos afectat
- 10 Grans danys o víctimes mortals

Font: Pla Bàsic d'Emergència Municipal, 1997.

PLÀNOLS

Plànol 29: El Parc del Garraf, l'Estany de la Murtra i altres zones d'interès